

**COLLEGE
VAN
PROCUREURS-GENERAAL**

**COLLEGE
DES
PROCUREURS GENERAUX**

Brussel, 10 februari 2006.

Bruxelles, le 10 février 2006.

**Omzendbrief nr. COL 1/2006
van het College van
Procureurs-generaal bij de
Hoven van Beroep**

**Circulaire n° COL 1/2006 du
Collège des Procureurs
généraux près les Cours
d'appel**

Mijnheer/Mevrouw de Procureur-generaal,
Mijnheer de Federale Procureur,
Mijnheer/Mevrouw de Procureur des Konings,
Mijnheer/Mevrouw de Arbeidsauditeur,

Monsieur/Madame le Procureur général,
Monsieur le Procureur fédéral,
Monsieur/Madame le Procureur du Roi,
Monsieur/Madame l'Auditeur du Travail,

**BETREFT: GEMEENTELIJKE ADMINISTRATIEVE
SANCTIES.**

**OBJET: SANCTIONS ADMINISTRATIVES DANS
LES COMMUNES.**

INHOUDSTAFEL**TABLE DES MATIÈRES****VOORWOORD****4 PRÉAMBULE****I. INLEIDING****6 I. INTRODUCTION****A. WET VAN 13 MEI 1999 TOT INVOERING VAN DE GEMEENTELIJKE ADMINISTRATIEVE SANCTIES****6 A. LA LOI DU 13 MAI 1999 RELATIVE AUX SANCTIONS ADMINISTRATIVES DANS LES COMMUNES****B. DE WET VAN 7 MEI 2004 TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 8 APRIL 1965 BETREFFENDE DE JEUGDBESCHERMING EN DE NIEUWE GEMEENTEWET EN DE WET VAN 17 JUNI 2004 TOT WIJZIGING VAN DE NIEUWE GEMEENTEWET EN DE WET VAN 20 JULI 2005****7 B. LES LOIS DU 7 MAI 2004 MODIFIANT LA LOI DU 8 AVRIL 1965 RELATIVE A LA PROTECTION DE JEUNESSE ET LA NOUVELLE LOI COMMUNALE ET DU 17 JUIN 2004 MODIFIANT LA NOUVELLE LOI COMMUNALE ET LA LOI DU 20 JUILLET 2005**

- a) Algemeen
- b) Principieel cumulatieverbod
- c) Preciserings
- d) Drie soorten inbreuken
  - 1. De eerste soort
  - 2. De tweede soort
  - 3. De derde soort
- e) Noodzaak van een gemeentelijk reglement
- f) Inwerkingtreding
- g) Opmerking

- 7 a) Généralités
- 8 b) Principe de l'interdiction du cumul
- 8 c) Précision
- 9 d) Trois groupes d'infractions
  - 9 1. Le premier groupe
  - 9 2. Le deuxième groupe
  - 10 3. Le troisième groupe
- 10 e) Nécessité d'une réglementation communale
- 10 f) Entrée en vigueur
- 10 g) Remarque

II. TOEPASSINGSGBIED**11 II. CHAMP D'APPLICATION****A. RATIONE MATERIAE****11 A. RATIONE MATERIAE****B. RATIONE PERSONAE****12 B. RATIONE PERSONAE****C. RATIONE LOCI****12 C. RATIONE LOCI****III. PROCEDURE****13 III. PROCÉDURE****A. VASTSTELLING VAN DE INBREUKEN****13 A. CONSTATATIONS DES INFRACTIONS**

- a) Eerste soort ten gevolge van de wijziging door de wet van 20 juli 2005
- b) Tweede en derde soort

- 13 a) Premier groupesuite à la modification du 20 juillet 2005
- 14 b) Deuxième et troisième groupe

B. VERLOOP VAN DE PROCEDURE**15 B. DÉROULEMENT DE LA PROCÉDURE**

- a) Bestemming van het proces-verbaal van vaststelling
- b) Tussenkoms van de procureur des Konings
  - 1. Eerste soort
  - 2. Tweede soort
  - 3. Derde soort
- c) De administratieve geldboete
  - 1. Oplegging van een geldboete
  - 2. Beroep
- d) Intrekking, schorsing of sluiting

- 15 a) Le destinataire du procès-verbal de constatation
- 16 b) L'intervention du procureur du Roi
  - 16 1. Premier groupe
  - 16 2. Deuxième groupe
  - 19 3. Troisième groupe
- 20 c) L'amende administrative
  - 20 1. Imposition d'une amende
  - 24 2. Recours
- 26 d) Retrait, suspension ou fermeture

IV. SAMENLOOP EN CUMULATIE VAN SANCTIES**27 IV. CONCOURS ET CUMUL DE SANCTIONS****V. RICHTLIJNEN INZAKE HET STRAFRECHTELIJK BELEID****30 V. DIRECTIVES DE POLITIQUE CRIMINELLE****A. PROCEDURELE RICHTLIJNEN****30 A. DIRECTIVES DE PROCÉDURE**

- a) De inbreuken van de tweede soort: de feiten beoogd in de artikelen 526, 537 en 545 Sw.
- b) De inbreuken van de derde soort: de feiten beoogd in de artikelen 327-330, 398, 448 en 461-

- 31 a) Les infractions du deuxième groupe: les faits visés aux articles 526, 537 et 545 CP
- 31 b) Les infractions du troisième groupe: les faits visés aux articles 327 à 330, 398, 448 et 461 à 463 CP

463 Sw.		
c) De procedure voor de politierechtbank of jeugdrechtbank	32	c) La procédure devant le tribunal de police ou le tribunal de la jeunesse
d) De aanwezigheid van het openbaar ministerie	33	d) La présence du ministère public
1. Bij de politierechtbank	33	1. Au tribunal de police
2. Bij de jeugdrechtbank	33	2. Au tribunal de la jeunesse
e) De territoriale bevoegdheid van de jeugdrechtbank	34	e) La compétence territoriale du tribunal de la jeunesse
f) Het gerechtelijk verleden	35	f) Les antécédents judiciaires

B. OVERLEGBELEID

35

- a) Het overleg met de gemeenten
- b) De plaats en de modaliteiten van het overleg
- c) Documentatie

35
38
39**B. POLITIQUE DE CONCERTATION**

- a) La concertation avec les communes
- b) Le lieu et les modalités de la concertation
- c) Documentation

VI. SAMENVATTENDE TABELLEN

40

SAMENVATTENDE TABEL 1: HET PARKET INFORMEERT DE GEMEENTELIJKE AMBTENAAR BINNEN DE GESTELDE TERMIJNEN

40/41

SAMENVATTENDE TABEL 2: HET PARKET INFORMEERT DE GEMEENTELIJKE AMBTENAAR NIET BINNEN DE GESTELDE TERMIJNEN

40/41

VI. TABLEAUX RÉCAPITULATIFS

TABLEAU RÉCAPITULATIF 1: LE PARQUET INFORME LE FONCTIONNAIRE COMMUNAL DANS LES DÉLAIS IMPARTIS

TABLEAU RÉCAPITULATIF 2: LE PARQUET N'INFORME PAS LE FONCTIONNAIRE COMMUNAL DANS LES DÉLAIS IMPARTIS

BIJLAGEN

43

BIJLAGE 1: EERSTE SOORT

43/47

BIJLAGE 2: TWEDE SOORT

45/49

BIJLAGE 3: DERDE SOORT

46/50

ANNEXES

ANNEXE 1: PREMIER GROUPE

ANNEXE 2: DEUXIÈME GROUPE

ANNEXE 3: TROISIÈME GROUPE

VOORWOORD

De wet van 20 juli 2005 houdende diverse bepalingen heeft enkele substantiële wijzigingen aangebracht aan de wetten van 13 mei 1999, 7 mei 2004 en 17 juni 2004 inzake de gemeentelijke administratieve sancties.

Omzendbrief Col 6/2005 van het College werd herzien teneinde de aangebrachte wetswijzigingen te integreren en vervangt dus de vroeger versies.

Gemakshalve vindt u hierna een overzicht van de belangrijkste wijzigingen.

- a. "Herpenalisering" van sommige artikelen van Titel X van Boek II Sw. Het betreft de artikelen 559, 1° (beschadiging van roerende eigendommen); 561, 1° (nachtlawaai); 563, 2° (beschadiging van stedelijke of landelijke afsluitingen) en 563, 3° (feitelijkheden of lichte gewelddaden) die onder categorie II. vallen (zie punt II. A.).
- b. Inzake de inbreuken op de artikelen 526, 537 en 545 Sw. en de inbreuken op Titel X van Boek II Sw., die geherpenaliseerd worden, beschikt de procureur des Konings over een termijn van twee maanden om zijn beslissing mede te delen (zie punt III. B. b).
- c. De agenten van de gemeentepolitie in een meergemeenten-politiezone kunnen vaststellingen uitvoeren inzake inbreuken die enkel administratief worden bestraft, mits een voorafgaande overeenkomst werd gesloten tussen de betrokken gemeenten (zie punt III. A.a).
- d. Het origineel van de vaststellingen wordt binnen de termijn van één maand bezorgd aan de procureur en een kopie wordt overgezonden aan de bevoegde ambtenaar teneinde een administratieve sanctie op te leggen. Deze termijn begint te lopen op de zoveelste tot de dag vóór de zoveelste. Derhalve begint de termijn te lopen op de dag na de vaststelling en is de vervaldag in de termijn inbegrepen (zie punt III. B. a).
- e. Inzake de procedure lastens de minderjarigen zijn de ouders, voogden of de personen die het hoederecht over deze minderjarigen uitoefenen voortaan betrokken bij alle fases van de rechtspleging zowel wat de procedure voor de ambtenaar als het beroep voor de jeugdrechtbank betreft. Zij beschikken dan ook over dezelfde rechten als de minderjarige die de overtreding heeft begaan.

PRÉAMBULE

La loi du 20 juillet 2005 portant dispositions diverses a apporté quelques modifications substantielles aux lois du 13 mai 1999, 7 mai 2004 et 17 juin 2004 relatives aux sanctions administratives dans les communes.

La circulaire Col 6/2005 du Collège a été révisée afin d'intégrer les modifications législatives intervenues. La présente remplace donc les versions antérieures.

Pour la facilité du lecteur, vous trouverez ci-après un relevé des modifications principales.

- a. « Repénalisation » de certains articles du Titre X du Livre II du Code pénal : Il s'agit des articles 559, 1° (dégradation de biens mobiliers) ; 561, 1° (tapage nocturne) ; 563, 2° (dégradation volontaire des clôtures urbaines ou rurales) et 563, 3° : (voies de fait ou violences légères) qui tombent dans la catégorie II. (voir point II. A.).
- b. En ce qui concerne les infractions aux articles 526, 537 et 545 du Code pénal et les infractions du Titre X du Livre II du Code pénal qui sont à nouveau pénalisées, le procureur du Roi dispose d'un délai de deux mois pour faire connaître sa décision. (voir point III. B. b).
- c. Les agents communaux des zones de police pluricommunales pourront procéder à des constatations relatives à des infractions exclusivement sanctionnées administrativement moyennant un accord préalable conclu entre les communes concernées (voir point III. A.a).
- d. Les constatations seront transmises dans un délai d'un mois en original au procureur et en copie au fonctionnaire compétent pour prendre une sanction administrative. Ce délai se compte de quantième à veille de quantième. Dès lors, le délai prend cours le jour qui suit celui de la constatation et le jour d'échéance est compris dans le délai (voir point III. B. a).
- e. En ce qui concerne la procédure à charge des mineurs, les parents, tuteurs ou personnes qui ont la garde du mineur sont désormais impliqués dans toutes les phases de la procédure, tant dans la procédure devant le fonctionnaire que lors du recours devant le tribunal de la jeunesse et disposent des mêmes droits que le contrevenant mineur.

De ouders, voogden of personen die het hoederecht uitoefenen over de minderjarige zijn burgerlijk verantwoordelijk voor de betaling van de administratieve geldboeten. De minderjarige en de ouders, voogden of personen die het hoederecht over de minderjarige uitoefenen kunnen beroep instellen tegen de beslissing van de jeugdrechtbank die een beschermingsmaatregel zou instellen in plaats van een administratieve geldboete, overeenkomstig de procedures beschreven in de wet van 8 april 1965 op de jeugdbescherming (zie punt III. B. c. 1 en 2).

- f. De verjaringstermijn van de administratieve rechtshandeling blijft op zes maanden maar begint te lopen vanaf de dag van ontvangst van de vaststellingen of het afschrift van het proces-verbaal door de ambtenaar die wordt verondersteld kennis te hebben genomen van de vaststellingen twee dagen na de datum van de verzending ervan (zie punt III. B. c. 1).
- g. Inzake de cumulatie van de kwalificaties voorziet de wet van 20 juli 2005 dat, indien een ander feit dan degene opgenomen in categorie II of III, tegelijk door een gemeentelijk reglement en een strafwet (bijvoorbeeld wildplassen, sluikestorten) kan worden bestraft, de procureur derhalve over een termijn van twee maanden beschikt die begint te lopen vanaf de dag van ontvangst van het proces-verbaal om de ambtenaar in te lichten dat een vooronderzoek of een gerechtelijk onderzoek werd geopend, dat vervolging werd ingesteld of dat hij meent het dossier te moeten seponeren bij gebrek aan voldoende bewijs. Indien de procureur des Konings niets meldt tijdens deze periode, zijn nog enkel administratiefrechtelijke vervolgingen mogelijk (zie punt IV. 4).
- h. De gemeente kan beroep instellen tegen een beslissing om geen administratieve geldboete op te leggen wanneer deze beslissing werd genomen door een aangewezen provincieambtenaar (zie punt III. B.c.2).
- Les parents, tuteurs ou personnes qui ont la garde du mineur sont civilement responsables pour le paiement de l'amende administrative. Le mineur et les parents, tuteurs ou personnes qui ont la garde du mineur peuvent introduire un appel contre la décision du tribunal de la jeunesse qui imposerait une mesure de protection au lieu d'une amende administrative conformément aux procédures décrites dans la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse.(voir point III.B. c. 1 et 2).
- f. Le délai de prescription de l'action administrative reste fixé à 6 mois mais commence à courir à compter du jour de la réception des constatations ou de la copie du procès-verbal par le fonctionnaire qui est censé avoir pris connaissance des constatations deux jours après la date de leur envoi. (voir point III. B.c.1)
- g. En ce qui concerne le cumul de qualifications, la loi du 20 juillet 2005 prévoit que, si un fait, autre que ceux repris en catégorie II ou III, peut être sanctionné à la fois par un règlement communal et par une loi pénale (p.ex. urinoirs sauvages, dépôts sauvages), le procureur dispose d'un délai de deux mois à compter du jour de la réception du procès-verbal pour informer le fonctionnaire qu'une information ou une instruction a été ouverte, que des poursuites ont été entamées ou qu'il estime devoir classer le dossier à défaut de charges suffisantes. Si le procureur du Roi ne signale rien au cours de cette période, seules des poursuites administratives sont encore possibles.(voir point IV. 4)
- h. La commune peut interjeter appel d'une décision de ne pas infliger une amende administrative lorsque cette décision est prise par un agent provincial désigné.(voir point III. B.c. 2)

I. INLEIDING

A. WET VAN 13 MEI 1999 TOT INVOERING VAN DE GEMEENTELIJKE ADMINISTRatieve SANCTIES¹

De wet van 13 mei 1999 voegde een nieuw artikel 119*bis* toe aan de Nieuwe Gemeentewet (hierna NGW), dat de Gemeenteraad de mogelijkheid geeft om, onder bepaalde voorwaarden², straffen of administratieve sancties te bepalen voor de inbreuken voorzien in zijn reglementen of verordeningen.

De gemeenteraad kan de volgende administratieve sancties bepalen:³

- de administratieve geldboete, met een maximum van 250 euro;
- de administratieve schorsing van een door de gemeente afgegeven toestemming of vergunning;
- de administratieve intrekking van een door de gemeente afgegeven toestemming of vergunning;
- de tijdelijke of definitieve administratieve sluiting van een inrichting.

Het doel van de wet van 13 mei 1999 bestond er volgens de toenmalige wetgever in:

- te vermijden dat er een gevoel van straffeloosheid ontstaat bij de daders van bepaalde feiten, doordat dit soort van feiten steevast wordt geseponneerd;⁴

I. INTRODUCTION

A. LA LOI DU 13 MAI 1999 RELATIVE AUX SANCTIONS ADMINISTRATIVES DANS LES COMMUNES¹

La loi du 13 mai 1999 a inséré un article 119*bis* dans la Nouvelle loi communale (ci-après dénommée NLC) qui donne la possibilité au Conseil communal de prévoir, sous certaines conditions², des peines ou des sanctions administratives pour les infractions établies par ses règlements ou ordonnances.

Le Conseil communal peut établir les sanctions administratives suivantes:³

- l'amende administrative s'élevant au maximum à 250 euros;
- la suspension administrative d'une autorisation ou permission délivrée par la commune;
- le retrait administratif d'une autorisation ou permission délivrée par la commune;
- la fermeture administrative d'un établissement à titre temporaire ou définitif.

L'objectif de la loi du 13 mai 1999 était selon le législateur de l'époque:

- d'éviter qu'un sentiment d'impunité n'apparaisse chez les auteurs de certains faits parce que ces derniers sont systématiquement classés sans suite;⁴

¹ *B.S.*, 10 juni 1999, 21629. Deze wet heeft het voorwerp uitgemaakt van de ministeriële omzendbrief OOP 30 van 2 mei 2001 aangaande de uitvoering van de Wet van 13 mei 1999 betreffende de invoering van de gemeentelijke administratieve sancties, *B.S.*, 23 mei 2001, 17346. De ministeriële omzendbrief OOP 30 van 2 mei 2001 werd vervangen door de Omzendbrief OOP 30*bis* van 3 januari 2005 aangaande de uitvoering van de wetten van 13 mei 1999 tot invoering van de gemeentelijke administratieve sancties, van 7 mei 2004 tot wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming en de nieuwe gemeentewet en van 17 juni 2004 tot wijziging van de nieuwe gemeentewet, *B.S.*, 20 januari 2005, Ed. 2, 1733-1748.

² De gemeenteraad kan straffen of administratieve sancties bepalen voor inbreuken op zijn reglementen of verordeningen, tenzij voor dezelfde inbreuk door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie straffen of administratieve sancties worden bepaald. De straffen die de gemeenteraad bepaalt, mogen de politiestrafen niet te boven gaan (Art. 119*bis*, §§ 1 en 2 NGW).

³ Art. 119*bis*, §2, 2de lid NGW. Daarnaast blijft zoals gezegd nog steeds de mogelijkheid bestaan voor de Gemeenteraad om, onder bepaalde voorwaarden, politiestrafen te voorzien voor bepaalde inbreuken op haar politie – of gemeenteverordeningen.

⁴ OOP 30*bis*, punt 3.

¹ *M.B.*, 10 juin 1999, 21629. Cette loi a fait l'objet de la circulaire ministérielle OOP 30 du 2 mai 2001 relative à l'exécution de la loi du 13 mai 1999 relative aux sanctions administratives dans les communes, *M.B.*, 23 mai 2001, 17346. La circulaire ministérielle OOP 30 du 2 mai 2001 a été remplacée par la Circulaire OOP30*bis* du 3 janvier 2005 concernant la mise en œuvre des lois du 13 mai 1999 relative aux sanctions administratives dans les communes, du 7 mai 2004 modifiant la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse et la nouvelle loi communale et du 17 juin 2004 modifiant la nouvelle loi communale, *M.B.*, 20 janvier 2005, Ed. 2, 1716-1732.

² Le Conseil communal peut déterminer des peines ou des sanctions administratives pour les infractions à ses règlements ou ordonnances, sauf si, pour la même infraction, une loi, un décret ou une ordonnance prévoit des peines ou des sanctions administratives. Les peines établies par le Conseil communal ne peuvent excéder les peines de police (Art. 119*bis*, §§1 et 2 NLC).

³ Art. 119*bis*, §2, 2e alinéa NLC. La possibilité subsiste toujours pour le Conseil communal de prévoir, sous certaines conditions, des peines de police pour certaines infractions faites à ses règlements de police ou ordonnances communales.

⁴ OOP 30*bis*, point 3.

- de weinig ernstige gedragingen, die desalniettemin in het dagelijkse leven als erg storend worden ervaren, niet langer strafrechtelijk te laten afhandelen, maar eerder door middel van administratieve sancties;
- te vermijden dat de veroordeling tot een administratieve sanctie in het strafregister komt.
- de ne plus sanctionner pénalement mais administrativement les comportements peu graves mais qui perturbent néanmoins la vie quotidienne;
- d'éviter la mention au casier judiciaire d'une condamnation à une sanction administrative.

B. DE WET VAN 7 MEI 2004 TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 8 APRIL 1965 BETREFFENDE DE JEUGDBESCHERMING EN DE NIEUWE GEMEENTEWET⁵ EN DE WET VAN 17 JUNI 2004 TOT WIJZIGING VAN DE NIEUWE GEMEENTEWET⁶ EN DE WET VAN 20 JULI 2005 HOUDENDE DIVERSE BEPALINGEN^{6bis}

a) Algemeen

Beide recente wetten brachten een aantal wijzigingen aan de voormelde bestaande regeling aan om een betere verwezenlijking van de vooropgestelde doelstellingen mogelijk te maken en om het toepassingsgebied van de door de gemeenten opgelegde administratieve sancties uit te breiden. Dit laat dan ook toe om op te treden tegen de openbare overlast – begrip dat niet door de wetgever werd gedefinieerd – maar dat de omzendbrief van de Minister van Binnenlandse Zaken omschrijft als een lichte vorm van verstoring van de openbare rust, veiligheid, gezondheid en zindelijkheid.⁷

De wijzigingen door de wetten van 2004 beogen meer bepaald het depenaliseren van een beperkt aantal overtredingen, die voorkomen in Titel X van Boek II van het Strafwetboek, alsook in de besluitwet van 29 december 1945 houdende verbod tot aanbrengen van opschriften op de openbare weg. Daarnaast wordt het voor een aantal misdrijven, die wèl nog strafrechtelijk kunnen worden vervolgd, ook mogelijk om deze, onder bepaalde voorwaarden, administratief te vervolgen. Het vernieuwde artikel 119**bis** NGW omschrijft de te volgen procedure.⁸

B. LES LOIS DU 7 MAI 2004 MODIFIANT LA LOI DU 8 AVRIL 1965 RELATIVE A LA PROTECTION DE JEUNESSE ET LA NOUVELLE LOI COMMUNALE⁵ ET DU 17 JUIN 2004 MODIFIANT LA NOUVELLE LOI COMMUNALE⁶ ET LA LOI DU 20 JUILLET 2005 PORTANT DES DISPOSITIONS DIVERSES^{6bis}

a) Généralités

Ces deux lois récentes ont apporté quelques modifications à la réglementation susmentionnée, permettant une meilleure réalisation des objectifs poursuivis et une extension du champ d'application des sanctions administratives imposées par les communes permettant ainsi de lutter contre le dérangement public – notion que le législateur n'a pas définie – mais que la circulaire du ministre de l'Intérieur définit comme une forme légère de troubles à la tranquillité, à la sécurité, à la salubrité et à la propreté publique.⁷

Les modifications apportées par les lois de 2004 tendent notamment à la dépenalisation d'un nombre limité d'infractions se trouvant dans le Titre X du livre II du Code pénal ainsi que dans l'arrêté loi du 29 décembre 1945 portant interdiction des inscriptions sur la voie publique. Elles introduisent également la possibilité de prononcer, sous certaines conditions, des sanctions administratives pour un nombre défini de délits qui peuvent faire l'objet de sanctions pénales. Le nouvel article 119**bis** décrit la manière de procéder.⁸

⁵ B.S., 25 juni 2004, Ed. 2, 52181-52182.

⁶ B.S., 23 juli 2004, 57001-57003, erratum, B.S., 29 november 2004, Ed.2, 80164.

^{6bis} B.S. 29 juli 2005, 33810

⁷ Zie Omzendbrief OOP 30**bis** van 3 januari 2005, punt 6; zie Masset, 'La Loi du 13 mai 1999', CUP, februari 2000, p. 243 en J.T., 2001, p. 833.

⁸ Zie *infra*.

⁵ M.B., 25 juin 2004, Ed. 2, 52181-52182.

⁶ M.B., 23 juillet 2004, 57001-57003, erratum, M.B., 29 novembre 2004, Ed. 2, 80164.

^{6bis} M.B. 29 juillet 2005, 33810

⁷ Voir Circ. OOP 30**bis** du 3 janvier 2005, point 6; voir Masset, La loi du 13 mai 1999, CUP, février 2000, p. 243 et JT 2001, p. 833.

⁸ Voir *infra*.

De door de wet van 20 juli 2005 aangebrachte wijzigingen strekken ertoe bepaalde misdrijven van Titel X van Boek II van het Strafwetboek te herpenalisieren, het de procureur des Konings mogelijk te maken een uitspraak te doen binnen een termijn van twee maanden voor de inbreuken van de 2de en de 3de soort, de samenloop van de strafrechtelijke en de administratiefrechtelijke inbreuk te regelen en bepaalde verbeteringen aan te brengen inzake de toepassing van de wet op de minderjarigen.

b) Principieel cumulatieverbod

Zoals gezegd, betekent dit een uitbreiding van de bevoegdheden voor de gemeente. Op grond van de wet van 13 mei 1999 mochten de gemeenten immers enkel optreden op die domeinen, waarvoor nog geen sancties werden opgelegd door een hogere rechtsnorm. Het verdient te worden benadrukt dat het principe inzake het cumulatieverbod ook na de wijziging door de wetten van 2004 van toepassing blijft, nl. de gemeenteraad kan slechts sancties (politiestraffen of administratieve sancties) bepalen op voorwaarde dat er nog geen straf of administratieve sanctie is voorzien op grond van een wet, decreet of ordonnantie.

c) Precisering

1. De samenloop van een administratieve of een strafrechtelijke sanctie was niettemin mogelijk, wanneer dezelfde feiten volgens de omstandigheden verschillend konden worden gekwalificeerd. De gemeenteraad mocht reeds en mag dus nog steeds, zolang een bepaald domein niet volkomen is geregeld door een hogere overheid, aanvullende reglementen uitvaardigen. Dit betekent dat niets de gemeente belet om gedragingen die reeds (gedeeltelijk) bestraft zouden worden door een hogere norm door middel van een andere kwalificatie administratief te sanctioneren.⁹
2. Hoewel het principiële verbod van cumulatie van strafbaarstelling nog steeds geldt, is het onmiskenbaar zo dat door de depenalisering van de hoger genoemde overtredingen er nu sowieso meer domeinen zijn waarop de gemeente kan tussenkomen.

Les modifications apportées par la loi du 20 juillet 2005 tendent à repénaliser certaines infractions du titre X du livre II du Code pénal, à permettre au Procureur du Roi de statuer dans un délai de deux mois pour les infractions des 2ème et 3ème groupes, à régler la question du concours d'infraction pénale et administrative, à apporter certaines corrections en ce qui concerne l'application de la loi aux mineurs d'âge.

b) Principe de l'interdiction du cumul

Comme dit ci-avant, il s'agit d'un élargissement des compétences de la commune. En vertu de la loi du 13 mai 1999, les communes ne pouvaient agir que dans les domaines pour lesquels aucune sanction n'avait encore été prévue par une norme de droit supérieur. Il faut signaler que, même après les modifications apportées par les lois de 2004, le principe de l'interdiction de cumul reste d'application, c'est à dire que le conseil communal peut prévoir des sanctions (peines de police ou sanctions administratives) pour autant qu'une loi, décret ou ordonnance n'ait pas encore prévu une peine ou une sanction administrative.

c) Précision

1. La concurrence d'une sanction administrative ou pénale était toutefois possible lorsque les mêmes faits pouvaient être différemment qualifiés selon les circonstances. Le Conseil communal pouvait déjà et peut donc encore, tant qu'un domaine déterminé n'est pas encore réglé entièrement par une autorité supérieure, promulguer des règlements supplémentaires. Cela veut dire que rien n'empêche la commune de punir administrativement des comportements qui seraient déjà (partiellement) sanctionnés par une norme de droit supérieur au moyen d'une autre qualification.⁹
2. Bien que le principe de l'interdiction de cumul de sanction soit toujours applicable, il est évident que du fait de la dépenalisation des contraventions susmentionnées, les domaines dans lesquels la commune est appelée à intervenir sont plus nombreux.

⁹ T. VANDERBEKEN, "Administratieve afhandeling. Anders en beter?", in *Update in de criminologie* (Gandius 2), Mechelen, Kluwer, 2004, p. 132 met verwijzing naar de omzendbrief OOP 30.

⁹ T. VANDERBEKEN, "Administratieve afhandeling. Anders en beter?", dans *Update in de criminologie* (Gandius 2), Malines, Kluwer, 2004, p. 132 se référant à la Circulaire ministérielle OOP 30.

3. Daarenboven wordt een wettelijke afwijking op het principiële verbod op dubbele incriminatie voorzien: het nieuwe artikel 119*bis* NGW laat de gemeenteraad toe onder bepaalde voorwaarden een administratieve sanctie, meer bepaald een administratieve geldboete, te voorzien voor een strafbaar feit voorzien in de artikelen 327 tot 330, 398, 448, 461, 463, 526, 537 en 545, 559, 1°, 561, 1° en 563, 2° en 3° van het Strafwetboek.¹⁰

d) Drie soorten inbreuken

Voor een beter begrip van de regeling en deze omzendbrief moeten drie verschillende soorten van inbreuken worden onderscheiden:

1. **De eerste soort** wordt in principe uit het strafrecht gelicht en zou enkel nog het voorwerp dienen uit te maken van administratieve vervolgingen.¹¹ Het betreft:
  - de overtredingen van Titel X van Boek II van het strafwetboek, met uitzondering van de door de artikelen 559, 1°, 561, 1° en 563, 2° en 3° voorziene overtredingen;
  - de inbreuken voorzien in de besluitwet van 29 december 1945 houdende verbod tot aanbrengen van opschriften op de openbare weg.
2. **De tweede soort** inbreuken wordt niet gedepenaliseerd en kan ofwel strafrechtelijk ofwel administratiefrechtelijk worden vervolgd. Het betreft de feiten voorzien in de artikelen 526, 537, 545, 559, 1°, 561, 1° en 563, 2° en 3° Sw. De strafrechtelijke afhandeling blijft prioritair, maar middels een cascadesysteem kan evenwel een administratieve sanctie (geldboete) worden opgelegd wanneer de procureur des Konings binnen de termijn van twee maanden:
  - hetzij niets heeft beslist;
  - hetzij heeft beslist, omwille van opportunititsredenen, niet tot vervolging over te gaan.

3. Une dérogation légale au principe de l'interdiction de la double incrimination est en outre prévue: le nouvel article 119*bis* NLC permet au Conseil communal d'établir sous certaines conditions des sanctions administratives, en particulier des amendes administratives pour les faits délictueux repris aux articles 327 à 330, 398, 448, 461, 463, 526, 537 et 545, 559, 1°, 561, 1° et 563, 2° et 3° du Code pénal.¹⁰

d) Trois groupes d'infractions

Pour mieux comprendre la réglementation et cette circulaire, il faut distinguer trois groupes d'infraction:

1. **Le premier groupe** sort en principe du champ pénal et ne devrait plus faire l'objet que de poursuites administratives.¹¹ Il s'agit:
  - des infractions reprises au Titre X du livre II du Code pénal à l'exclusion des infractions prévues par les articles 559, 1°, 561, 1° et 563, 2° et 3°;
  - des infractions reprises à l'arrêté loi du 29 décembre 1945 portant interdiction des inscriptions sur la voie publique.
2. **Le second groupe** d'infractions n'est pas dépenalisé et peut soit faire l'objet de poursuites pénales, soit faire l'objet de poursuites administratives. Il s'agit des faits repris aux articles 526, 537 et 545, 559, 1°, 561, 1° et 563, 2° et 3° du Code pénal. Le traitement pénal reste prioritaire, mais, moyennant un système en cascade, une sanction administrative (amende) peut néanmoins être prononcée lorsque, dans le délai de 2 mois, le procureur du Roi:
  - n'a rien décidé ou
  - a décidé pour des raisons d'opportunité de ne pas engager de poursuites.

¹⁰ Art. 119*bis*, §2, derde lid NGW, gewijzigd door de wet van 20 juli 2005.

¹¹ Behoudens de mogelijkheid voor de gemeenteraad om politiestrafpen te voorzien – cfr. voetnoot 3.

¹⁰ Art. 119*bis*, §2, 3° alinéa NLC modifié par la loi du 20 juillet 2005.

¹¹ Sauf la possibilité pour le Conseil communal de prévoir des peines de police – cf. note 3.

3. **De derde soort** inbreuken wordt evenmin gedepenaliseerd en kan dus ofwel strafrechtelijk, ofwel administratiefrechtelijk worden vervolgd. Het betreft de feiten voorzien in de artikelen 327 tot 330, 398, 448, 461 tot 463 Sw. De prioriteit wordt verleend aan de strafrechtelijke afhandeling. Nochtans kan middels een cascadesysteem een administratieve geldboete worden opgelegd voor zover de procureur des Konings binnen een termijn van 2 maanden heeft laten weten dat hijzelf het opportuun acht geen vervolging in te stellen.

e) Noodzaak van een gemeentelijk reglement

Het spreekt voor zich dat deze procedure enkel van toepassing is in de mate waarin de gemeente een gemeentelijk reglement heeft aangenomen, dat administratieve sancties voorziet.

f) Inwerkingtreding

De Wet van 17 juni 2004 tot wijziging van de Nieuwe Gemeentewet is in werking getreden op 1 april 2005 overeenkomstig het Koninklijk besluit van 17 maart 2005 (*B.S.* 24 maart 2005, p.13198). De Wet van 7 mei 2004 tot wijziging van de Wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming en de Nieuwe Gemeentewet, die paragraaf 12 van artikel 119*bis* NGW wijzigt, bepaalt hierover niets, waardoor deze op 5 juli 2004 in werking is getreden, te weten 10 dagen na de publicatie in het Belgisch Staatsblad van 25 juni 2004. De wet van 20 juli 2005 is eveneens in werking getreden 10 dagen na de publicatie in het Belgisch Staatsblad van 29 juli 2005.

g) Opmerking

Aandacht wordt blijvend gevraagd voor het feit dat twee beroepen tot nietigverklaring nog steeds aanhangig zijn bij het Arbitragehof omwille van schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, waarbij het ene verzoek betrekking heeft op de wet van 17 juni 2004 tot wijziging van de Nieuwe Gemeentewet en het andere op de wet van 7 mei 2004 tot wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming en de Nieuwe Gemeentewet. Deze zaken werden samengevoegd (*B.S.* 21 februari 2005).

Bij zijn arrest nr. 6/2006 van 18 januari 2006 heeft het Arbitragehof geoordeeld dat de grondwettelijke bepalingen wel degelijk geschonden werden. Niettemin heeft de wetwijziging van 20 juli 2005 in die mate geanticipeerd op dit arrest dat er geen weerslag lijkt te zijn op de huidige procedures. (*B.S.* 30 januari 2006)

3. Le troisième groupe d'infractions n'est pas dépenalisé non plus et peut donc faire l'objet soit de poursuites pénales, soit de poursuites administratives. Il s'agit des faits repris aux articles 327 à 330, 398, 448, 461 à 463 du Code pénal. La priorité est accordée au traitement pénal. Cependant, moyennant un système en cascade, une amende administrative peut être prononcée pour autant que dans un délai de deux mois, le procureur du Roi fasse savoir que lui-même l'estime opportune qu'il ne réservera aucune suite au fait.

e) La nécessité d'une réglementation communale

Il est évident que cette procédure est applicable dans la mesure où la commune a adopté un règlement communal établissant des sanctions administratives.

f) Entrée en vigueur

La loi du 17 juin 2004 modifiant la Nouvelle loi communale est entrée en vigueur le 1er avril 2005 conformément à l'arrêté royal du 17 mars 2005 (*M.B.* 24 mars 2005, p. 13198). La loi du 7 mai 2004 modifiant la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse et la Nouvelle loi communale, qui modifie le paragraphe 12 de l'article 119*bis* de la Nouvelle loi communale, ne prévoit rien en la matière. Elle est donc entrée en vigueur le 5 juillet 2004, à savoir 10 jours après sa publication dans le Moniteur belge du 25 juin 2004. La loi du 20 juillet 2005 est également entrée en vigueur 10 jours après sa publication au Moniteur belge du 29 juillet 2005.

g) Remarque

La Cour d'arbitrage à été saisie de deux recours en annulation pour cause de violation des articles 10 et 11 de la Constitution, portant l'un sur la loi du 17 juin 2004 modifiant la Nouvelle loi communale, l'autre sur la loi du 7 mai 2004 modifiant la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse et la Nouvelle loi communale. Ces affaires ont été jointes (*M.B.* du 21 février 2005).

Par un arrêt n° 6/2006 du 18 janvier 2006, la Cour d'arbitrage a considéré qu'il y avait bien violation des dispositions constitutionnelles. Cependant, la modification législative du 20 juillet 2005 à anticipée cette arrêt en manière telle qu'il ne paraît pas avoir d'incidence sur les procédures actuelles. (*M.B.* du 30 janvier 2006)

II. TOEPASSINGSGBIED

A. RATIONE MATERIAE

De gemeenteraad kan bij een gemeentelijk reglement of gemeentelijke verordening (politierglement of politieverordening) een sanctie voorzien. Overeenkomstig de Wet van 13 mei 1999 konden een aantal gedragingen reeds administratiefrechtelijk of door een politiestraf gesanctioneerd worden.¹² Voortaan kunnen eveneens administratiefrechtelijk worden gesanctioneerd de misdrijven die zijn of waren voorzien door de volgende bepalingen:

- Eerste soort:¹³
  - Boek II, Titel X Sw met uitzondering van de artikelen 559, 1°, 561, 1° en 563, 2° en 3° Sw.
  - De Besluitwet van 29 december 1945 houdende verbod tot het aanbrengen van opschriften op de openbare weg.
- Tweede soort:¹⁴
  - artikel 526 Sw.
  - artikel 537 Sw.
  - artikel 545 Sw.
  - artikel 559, 1° Sw.
  - artikel 561, 1° Sw.
  - artikel 563, 2° en 3° Sw.
- Derde soort:¹⁵
  - artikel 327-330 Sw.
  - artikel 398 Sw.
  - artikel 448 Sw.
  - artikel 461 Sw en artikel 463 Sw.

II. CHAMP D'APPLICATION

A. RATIONE MATERIAE

Le conseil communal peut fixer des sanctions par règlement communal ou ordonnance communale (règlement de police ou ordonnance de police). Sous l'empire de la loi du 13 mai 1999, certains comportements pouvaient déjà être sanctionnés administrativement ou par une peine de police.¹² Désormais, sont en outre susceptibles d'être sanctionnées administrativement les infractions, qui sont ou qui étaient prévues par les dispositions suivantes:

- Premier groupe:¹³
  - Livre II, Titre X CP à l'exclusion des articles 559, 1°, 561, 1° et 563, 2° et 3° du Code pénal
  - L'arrêté loi du 29 décembre 1945 portant interdiction des inscriptions sur la voie publique.
- Deuxième groupe:¹⁴
  - article 526 CP.
  - article 537 CP.
  - article 545 CP.
  - Article 559, 1° CP
  - Article 561, 1° CP
  - Article 563, 2° et 3° CP
- Troisième groupe:¹⁵
  - article 327-330 CP.
  - article 398 CP.
  - article 448 CP.
  - article 461 CP et article 463 CP.

¹² Zie OOP 30*bis*, punt 9.

¹³ Zie bijlage I.

¹⁴ Zie bijlage II.

¹⁵ Zie bijlage III.

¹² OOP 30*bis*, point 9.

¹³ Voir annexe I.

¹⁴ Voir annexe II.

¹⁵ Voir annexe III.

B. RATIONE PERSONAE

Deze bepalingen zijn van toepassing op meerderjarigen en op minderjarigen, die de volle leeftijd van 16 jaar hebben bereikt. De wet van 20 juli 2005 heeft verduidelijkt dat het stelsel van de administratieve sancties dat van toepassing is op de minderjarigen, van toepassing blijft op degenen die de leeftijd van 18 jaar zullen hebben bereikt op het ogenblik van het vonnis van de feiten. Deze formulering is dubbelzinnig, maar lijkt zowel het moment te beogen waarop de ambtenaar die de sanctie kan opleggen deze sanctie ook daadwerkelijk uitspreekt, alsook het moment waarop een jeugdrechtbank uitspraak zal dienen te doen inzake het door de minderjarige tegen de opgelegde geldboete ingestelde beroep.

C. RATIONE LOCI

Het betreft gedragingen (handelingen of onthoudingen) die zich voordoen op het grondgebied van de gemeente en waarvoor de gemeente een sanctie heeft voorzien in een gemeentelijk of een politiereglement.

Het is niettemin aangewezen de moeilijkheid te benadrukken die verbonden is aan het naast elkaar bestaan van perspectieven die fundamenteel verschillend en moeilijk met elkaar in overeenstemming te brengen zijn: het systeem van de administratieve geldboeten is gefocust op een in de gemeente gelokaliseerd feit, terwijl de wet op de jeugdbescherming gericht is op de persoonlijkheid van de minderjarige in zijn familiale context.

B. RATIONE PERSONAE

Ces dispositions sont applicables aux majeurs et aux mineurs ayant atteint l'âge de 16 ans accomplis. La loi du 20 juillet 2005 a précisé que le régime de sanctions administratives applicables aux mineurs est applicable à ceux qui auraient atteint l'âge de 18 ans au moment du jugement des faits. L'expression est ambiguë mais paraît viser autant le moment où le fonctionnaire sanctionneur prononcera une sanction que celui-ci où un tribunal de la jeunesse sera appelé à statuer sur le recours introduit par le mineur contre l'amende infligée.

C. RATIONE LOCI

Sont visés les comportements (les actes ou omissions) qui ont été commis sur le territoire de la commune qui en a prévu la sanction dans un règlement communal ou de police.

Il convient cependant de souligner la difficulté liée à la coexistence de perspectives fondamentalement différentes et difficilement compatibles : le système des amendes administratives est focalisé sur un fait localisé dans la commune, tandis que la loi relative à la protection de la jeunesse est axée sur une personne dans son contexte familial.

III. PROCEDURE

A. VASTSTELLING VAN DE INBREUKEN

a) Eerste soort ten gevolge van de wijziging door de wet van 20 juli 2005

Deze inbreuken worden in principe uit het strafrecht gelicht en dienen¹⁶ nog enkel administratiefrechtelijk gesanctioneerd te worden.

Ze kunnen worden vastgesteld door:

- een politieambtenaar of een hulpagent van politie;
- de gemeentelijke ambtenaren die beantwoorden aan de bij Koninklijk besluit vastgelegde minimumvoorwaarden inzake selectie, rekrutering, opleiding en bevoegdheid **en** die daartoe door de Gemeenteraad zijn aangewezen;¹⁷
- de ambtenaren van de vervoersmaatschappijen behorend tot één van de categorieën bepaald door de Koning. De uitvoeringsbesluiten ter aanwijzing van deze ambtenaren werden evenwel nog niet genomen;
- bewakingsagenten: een bijzonder regime werd voorzien voor de leden van de bewakingsondernemingen in de zin van de bewakingswet van 10 april 1990. Indien zij zijn aangesteld door de gemeenteraad kunnen zij "aangifte" doen van de inbreuken die uitsluitend het voorwerp uitmaken van administratieve sancties en dit enkel in het kader van hun activiteiten omschreven in art. 1, §1, 1^e lid, 6° van voormelde bewakingswet, zoals ingevoegd door de wet van 7 mei 2004¹⁸, d.w.z. activiteiten die het "verrichten van de vaststellingen, die uitsluitend betrekking hebben op de onmiddellijk waarneembare toestand van goederen die zich bevinden op het openbaar domein, in opdracht van de bevoegde overheid of van de houder van een overheidsconcessie" mogelijk maken.

¹⁶ Hierbij dient te worden opgemerkt dat de gemeente dus niet verplicht is tot het aannemen van een politiereglement en dat zij nog steeds politiestrafpen kan uitvaardigen – cfr. voetnoot 3.

¹⁷ Deze minimale voorwaarden zijn vastgesteld bij K.B. van 5 december 2004 houdende vaststelling van de minimumvoorwaarden waaraan de gemeenteambtenaren moeten voldoen, zoals bepaald in artikel 119*bis*, §6, tweede lid, 1° van de Nieuwe Gemeentewet, *B.S.*, 29 december 2004, Ed. 2, 86558-86560.

¹⁸ Wet van 7 mei 2004 tot wijziging van de wet van 10 april 1990 op de bewakingsondernemingen, de beveiligingsondernemingen en de interne bewakingsdiensten, de wet van 29 juli 1934 waarbij private milities verboden worden en de wet van 19 juli 1991 tot regeling van het beroep van privé-detective, *B.S.*, 3 juni 2004.

III. PROCÉDURE

A. CONSTATATIONS DES INFRACTIONS

a) Premier groupe suite à la modification de la loi du 20 juillet 2005

Ces infractions sortent en principe du champ pénal et ne devraient plus¹⁶ être sanctionnées qu'administrativement.

Elles peuvent être constatées par:

- un fonctionnaire de police ou un auxiliaire de police;
- les agents communaux qui répondent aux conditions minimales établies par le Roi, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, en matière de sélection, de recrutement, de formation et de compétence, **et** qui ont été désignés à cette fin par le Conseil communal¹⁷;
- les agents des sociétés de transport en commun appartenant à une des catégories déterminées par le Roi. Cependant, les arrêtés d'exécution en désignation de ces fonctionnaires n'ont pas encore été prises.
- les agents de gardiennage: un régime particulier a été prévu pour les membres des entreprises de gardiennage au sens de la loi sur le gardiennage du 10 avril 1990. S'ils sont désignés par le Conseil communal, ils peuvent « déclarer » les infractions qui font exclusivement l'objet de sanctions administratives, et ce uniquement dans le cadre des activités décrites à l'art. 1, §1, alinéa 1, 6° de la loi sur le gardiennage, c.-à.-d. permettant « la réalisation de constatations, se rapportant exclusivement à la situation immédiatement perceptible de biens se trouvant sur le domaine public, sur ordre de l'autorité compétente ou du titulaire d'une concession publique », tel qu'inséré par la loi du 7 mai 2004.¹⁸

¹⁶ On notera que la commune n'est pas obligée d'adopter un règlement de police et qu'elle reste habilitée à édicter des peines de police – cf. note 3.

¹⁷ Ces Conditions minimales sont fixées par A.R. du 5 décembre 2004 fixant les conditions minimales auxquelles doivent répondre les agents communaux tels que définis par l'article 119*bis*, §6, alinéa 2, 1° de la Nouvelle loi communale, *M.B.*, 29 décembre 2004, Ed. 2, 86558-86560.

¹⁸ La loi du 7 mai 2004 modifiant la loi du 10 avril 1990 sur les entreprises de gardiennage, la loi du 29 juillet 1934 interdisant les milices privées et la loi du 19 juillet 1991 organisant la profession de détective privé, *M.B.*, 3 juin 2004.

Deze wet moet dan ook worden samen gelezen met de wetten van 7 mei en 17 juni 2004 met betrekking tot de gemeentelijke administratieve sancties. Het betreft onder andere¹⁹ feiten zoals het buitenzetten van vuilniszakken buiten de toegelaten uren, schade aan planten in openbare parken en plantsoenen, bedekte straatnaamborden of huisnummers, woonwagens die geplaatst zijn op plaatsen die daarvoor niet zijn ingericht, enz...

De bewakingsagenten kunnen in geen geval inbreuken vaststellen, maar zoals gezegd enkel **een aangifte** doen, die geen enkele bijzondere bewijskracht heeft²⁰, terwijl de vaststelling door de andere genoemde (politie)ambtenaren door middel van een **proces-verbaal**²¹ gebeurt. Hierbij dient echter benadrukt te worden dat noch de gemeentelijke ambtenaren, noch de ambtenaren van de vervoersmaatschappijen, laat staan de bewakingsagenten over enige politionele bevoegdheden beschikken (vb. identiteitscontrole) om inbreuken tegen gemeentelijke reglementen vast te stellen, wat logischerwijs aanleiding kan geven tot problemen om een behoorlijke vaststelling te doen.

De wet van 20 juli 2005 heeft verduidelijkt dat in een meergemeenten-politiezone, de gemeentelijke ambtenaren kunnen overgaan tot vaststellingen op het grondgebied van andere gemeenten nadat daartoe voorafgaandelijk een overeenkomst werd gesloten tussen de betrokken gemeenten.

b) Tweede²² en derde²³ soort inbreuken

Deze blijven in het Strafwetboek ingeschreven, maar kunnen zowel administratiefrechtelijk als strafrechtelijk worden bestraft. Ze kunnen **enkel** worden vastgesteld door een politieambtenaar of een hulpagent van politie door middel van een proces-verbaal.

¹⁹ *Parl. St. Kamer*, 2002-2003, nr. 2328/1 en 2329/1, 5-6.

²⁰ Art. 119 *bis*, §6 *in fine* van de Nieuwe Gemeentewet.

²¹ Dit proces-verbaal is een determinerend element in de behandeling van het dossier. Het moet dus duidelijk, nauwkeurig en volledig zijn, temeer daar er bij de mededeling van het dossier door de aangewezen ambtenaar een afschrift van wordt overgemaakt aan de persoon, die er voorwerp van uitmaakt. Aan de hand van het proces-verbaal moet de aangewezen ambtenaar zijn sanctie kunnen opstellen. De OOP 30 *bis*, punt 25 bepaalt welke gegevens dit proces-verbaal moet bevatten.

²² Artikel 526 Sw., artikel 537 Sw., artikel 545 Sw. en de artikelen 559/1, 561/1 en 563/2 en 3 Sw.

²³ Artikel 327-330 Sw, artikel 398 Sw, artikel 448 Sw, artikel 461 Sw en 463 Sw.

Cette loi doit être lue ensemble avec les lois des 7 mai et 17 juin 2004 relatives aux sanctions administratives dans les communes, qui sont examinées ici. Il s'agit entre autres¹⁹ de faits tels que le dépôt de sacs poubelles sur la voie publique en dehors des heures autorisées, de dégâts aux plantations dans les parcs et jardins publics, de plaques de nom de rue et de numéros de maison cachées, de caravanes stationnées dans des lieux inappropriés, etc.

Comme mentionné, les agents des entreprises de gardiennage ne peuvent jamais constater des infractions; ils ne peuvent faire qu'une **déclaration**, qui n'a aucune valeur probante particulière²⁰, tandis que la constatation par les autres agents (de police) mentionnés se fait au moyen d'un **procès-verbal**.²¹ Il faut cependant attirer l'attention sur le fait que ni les agents communaux, ni les agents des sociétés de transport en commun et encore moins les agents de gardiennage ne disposent de compétences de police (p.ex. le contrôle d'identité) pour constater les infractions aux règlements communaux, ce qui peut évidemment engendrer des difficultés pour la rédaction convenable des constatations.

La loi du 20 juillet 2005 a précisé que dans une zone de police pluricommunale, les agents communaux peuvent procéder à des constatations sur le territoire des autres communes moyennant la conclusion d'un accord préalable entre les dites communes.

b) Deuxième²² et troisième²³ groupes d'infractions

Ceux-ci restent inscrits dans le Code Pénal et peuvent faire l'objet soit d'une sanction administrative soit d'une sanction pénale. Ils **ne** peuvent être constatés **que** par des fonctionnaires de police ou des auxiliaires de police au moyen d'un procès-verbal.

¹⁹ *Doc. Parl., Chambre*, 2002-2003, n° 2328/10 et 2329/1, 5-6.

²⁰ Art. 119 *bis*, §6 *in fine* de la Nouvelle loi communale.

²¹ Ce procès-verbal est un élément déterminant dans le traitement du dossier. Il doit donc être clair, précis et complet d'autant plus qu'une copie est transmise à la personne qui en fait l'objet lors de la communication du dossier par le fonctionnaire désigné. Le fonctionnaire désigné doit pouvoir fixer sa sanction sur la base du procès-verbal. L'OOP 30 *bis*, point 25 détermine les éléments que le procès-verbal doit contenir.

²² Article 526 CP, article 537 CP, article 545 CP et les articles 559/1, 561/1 et 563/2 et 3 CP.

²³ Article 327-330 CP, article 398 CP, article 448 CP, article 461 CP et article 463 CP.

B. VERLOOP VAN DE PROCEDURE**a) Bestemming van het proces-verbaal van vaststelling**

De bestemming hangt af van het soort inbreuk die werd vastgesteld:

- Indien het vastgestelde feit zowel een strafrechtelijke als een administratiefrechtelijke inbreuk inhoudt (cumulatie van feiten, cumulatie van kwalificatie) moet de politieambtenaar/hulpagent het origineel van het proces-verbaal naar de procureur des Konings en een eensluitend afschrift naar de aangewezen ambtenaar sturen.²⁴ Gaat het om meerderjarigen dan gaat het proces-verbaal naar de procureur des Konings van het gerechtelijke arrondissement waar de inbreuk werd gepleegd. Gaat het om minderjarigen dan moet het proces-verbaal uiteindelijk terechtkomen bij de procureur des Konings van de verblijfplaats van de ouders, de voogd of degene die de minderjarige onder hun bewaring hebben. De procureur des Konings van de plaats van de feiten zal het proces-verbaal dus desgevallend zo snel mogelijk dienen door te sturen naar zijn bevoegde ambtgenoot.

Het origineel van het proces-verbaal dient door de politieambtenaar of de hulpagent aan de procureur des Konings te worden bezorgd, uiterlijk binnen de maand na vaststelling van de inbreuk. Indien deze termijn wordt overschreden, vervalt de administratieve vordering. Tegelijkertijd wordt een afschrift van het proces-verbaal opgestuurd aan de ambtenaar die de sanctie kan opleggen, en dit op hetzelfde moment van de verzending van het origineel aan de procureur des Konings. De datum van de bezorging of de verzending aan de procureur des Konings dient uitdrukkelijk in het PV te worden vermeld.

- Indien de feiten enkel administratief kunnen beteugeld worden, wordt het origineel proces-verbaal aan de ambtenaar, belast met het eventueel opleggen van een administratieve sanctie, toegestuurd. Deze verzending dient te gebeuren binnen de maand na de vaststelling van de inbreuk op straffe van verval van de administratieve vordering.

B. DEROULEMENT DE LA PROCEDURE**a) Le destinataire du procès-verbal de constatation**

Le destinataire dépend du type d'infraction constatée:

- Si le fait constaté constitue tant une infraction pénale qu'une infraction administrative (cumul des faits, cumul de qualification), le fonctionnaire de police ou l'auxiliaire de police doit envoyer l'original du procès-verbal au procureur du Roi et une copie certifiée conforme au fonctionnaire désigné.²⁴ S'il s'agit de personnes majeures, le procès-verbal est envoyé au procureur du Roi de l'arrondissement judiciaire où les faits ont été commis. S'il s'agit de personnes mineures, le procès-verbal doit parvenir au procureur du Roi de la résidence des parents, du tuteur ou des personnes qui en ont la garde. Le procureur du Roi du lieu des faits devra envoyer, le cas échéant, le procès-verbal aussi vite que possible à son collègue compétent.

L'original du procès-verbal doit être transmis par le fonctionnaire de police ou l'agent auxiliaire au procureur du Roi au plus tard dans le mois de la constatation de l'infraction. Le dépassement du délai entraîne la forclusion de l'action administrative. Concomitamment, une copie du procès-verbal est transmise au fonctionnaire qui peut prendre une sanction au même moment que la transmission de l'original au Procureur du Roi.

La date de la remise ou de l'envoi au Procureur du Roi doit être explicitement indiquée dans le PV.

- Si les faits ne peuvent être réprimés qu'administrativement, l'original du procès-verbal est envoyé à l'agent, chargé d'une éventuelle sanction administrative. Cet envoi doit être opéré dans le mois de la constatation de l'infraction sous peine de forclusion de l'action administrative.

²⁴ Art. 119bis §7, 1° lid NGW.

²⁴ Art. 119bis, §7, 1er al. NLC.

- Wanneer de inbreuk werd vastgesteld door een agent van een openbare vervoersmaatschappij (De Lijn – MIVB - TEC) wordt het proces-verbaal toegestuurd aan de ambtenaar bevoegd voor het grondgebied van de gemeente waar de feiten zich hebben voorgedaan.
- Indien de feiten door minderjarigen werden gepleegd, zal een kopie van de vaststellingen STEEDS door de gemeentelijke politiediensten of ambtenaren worden overgezonden aan de procureur des Konings.
- De aangifte, tenslotte, door de bewakingsagenten zal normaal gesproken worden neergelegd in de politiezone waar de feiten zich hebben voorgedaan, hoewel dit ook in een andere zone kan gebeuren.
- Si l'infraction a été constatée par un agent d'une société de transport en commun (De Lijn – STIB – TEC), le procès-verbal est envoyé au fonctionnaire compétent sur le territoire de la commune où les faits se sont produits.
- Si les faits ont été commis par des mineurs d'âge, une copie des constatations sera TOUJOURS transmise au Procureur du Roi par les services de police ou les fonctionnaires communaux.
- Enfin, la déclaration par des agents de gardiennage sera normalement déposée dans la zone de police où les faits se sont produits, bien qu'elle puisse l'être dans une autre zone.

b) Tussenkomst van de procureur des Konings

1. Eerste soort gewijzigd door de wet van 20 juli 2005.

De gemeente krijgt de exclusieve bevoegdheid om te bepalen welke gedragingen moeten worden gesanctioneerd.

Er dient te worden opgemerkt dat, in een zelfde arrondissement of politiezone, niet alle gemeenten in alle gevallen reglementen zullen aannemen, die in een (straf - of administratiefrechtelijke) sanctie voorzien. Het is daarenboven niet denkbeeldig dat er tussen de gemeentelijke reglementen onderling belangrijke verschillen zullen zijn, zowel wat de keuze tussen politiestrafen of administratieve geldboeten als wat het bedrag van de administratieve geldboete betreft.²⁵

In het kader van deze eerste soort, zoals gewijzigd, komt de procureur des Konings enkel tussen in de hypothese waarin de gemeente politiestrafen zou hebben voorzien.

2. Tweede soort

Deze inbreuken, opgesomd in artikel 119*bis*, §2, derde lid NGW, blijven in het Strafwetboek ingeschreven en kunnen theoretisch zowel strafrechtelijk als administratiefrechtelijk worden gesanctioneerd.²⁶

b) L'intervention du procureur du Roi

1. Premier groupe modifié par la loi du 20 juillet 2005

La commune est exclusivement habilitée à déterminer quels comportements doivent être sanctionnés.

Il est à remarquer que dans un même arrondissement ou une même zone de police, toutes les communes n'adopteront pas nécessairement des règlements prévoyant une sanction (pénale ou administrative) dans tous les cas. De plus, on peut imaginer des divergences notoires entre les règlements communaux quant au choix entre une peine de police ou une sanction administrative ou quant au montant de l'amende administrative.²⁵

S'agissant du premier groupe ainsi modifié, l'intervention du procureur du Roi ne sera plus envisageable que dans l'hypothèse où le pouvoir communal aurait prévu des peines de police.

2. Deuxième groupe

Ces infractions, énumérées à l'article 119*bis*, §2, troisième alinéa NLC, restent inscrites dans le Code pénal et peuvent théoriquement faire aussi bien l'objet d'une sanction administrative que d'une sanction pénale.²⁶

²⁵ De omzendbrief OOP 30*bis* nodigt nochtans uit om een identiek politiereglement aan te nemen voor gemeenten binnen dezelfde politiezone, zie punt 14 van de Omzendbrief.

²⁶ Artikel 526 Sw., artikel 537 Sw., artikel 545 Sw. en de artikelen 559/1, 561/1 en 563/2 en 3 Sw.

²⁵ La circulaire ministérielle OOP 30*bis* invite cependant à l'adoption d'un règlement de police identique pour les communes d'une même zone de police, voir point 14 de la circulaire.

²⁶ Article 526 CP, article 537 CP, article 545 CP et les articles 559/1, 561/1 et 563/2 et 3 CP.

Wanneer de vastgestelde feiten, één of meerdere misdrijven van de tweede soort inhouden, moet de politieambtenaar dit onmiddellijk signaleren aan de procureur des Konings en een eensluidend afschrift van zijn proces-verbaal naar de aangewezen ambtenaar zenden.

De procureur des Konings beschikt vervolgens over een termijn van twee maanden om de ambtenaar in te lichten dat:²⁷

- een opsporingsonderzoek of een gerechtelijk onderzoek werd opgestart, **of**
- vervolging werd ingesteld, **of**
- hij oordeelt het dossier te moeten seponeren bij gebrek aan voldoende bezwaren.

Deze mededeling doet de administratieve vordering vervallen.

De aangewezen ambtenaar is niet bevoegd een administratieve sanctie op te leggen, zolang hij deze mededeling niet heeft ontvangen of deze termijn van twee maanden niet is verstreken.

Het is bovendien aangewezen bijzondere aandacht te besteden aan het feit dat indien de procureur des Konings een opsporingsonderzoek heeft geopend en dit binnen de twee maanden heeft medegedeeld aan de gemeentelijke ambtenaar, deze mededeling een onomkeerbaar effect heeft: zelfs indien de procureur des Konings later beslist, op basis van de elementen van het onderzoek, dat vervolging niet opportuun is, kan niet langer een administratieve geldboete worden opgelegd. De wet voorziet immers dat de door de procureur des Konings gedane mededeling "*de mogelijkheid doet vervallen voor de ambtenaar om een administratieve geldboete op te leggen.*"

Dit zou het systeem van de administratieve geldboeten voor de inbreuken op de artikelen 526, 537, 545, 559, 1°, 561, 1° en 563, 2° en 3° van het strafwetboek de facto ontoepasbaar kunnen maken voor de minderjarigen.

De geest van de wet op de jeugdbescherming vereist immers dat een beslissing niet louter in functie van de aard van de feiten wordt genomen, maar eveneens rekening houdend met de persoonlijkheid van de minderjarige en het milieu waarin deze leeft.

Men kan zich dus de vraag stellen of de Procureur des Konings niet systematisch een vooronderzoek zou dienen te openen, teneinde het aan de feiten te geven gevolg te kunnen beoordelen.

Si les faits constatés sont de nature à constituer une ou plusieurs infractions du deuxième groupe, le fonctionnaire de police doit immédiatement en aviser le procureur du Roi, et transmettre une copie certifiée conforme de son procès-verbal au fonctionnaire désigné.

Le procureur du Roi dispose ensuite d'un délai de deux mois pour aviser le fonctionnaire:²⁷

- qu'une information ou une instruction a été ouverte,
- ou**
- que des poursuites ont été entamées,
- ou**
- qu'il estime devoir classer le dossier à défaut de charges suffisantes.

Cette communication entraîne l'extinction de la requête administrative.

Le fonctionnaire désigné n'est pas habilité à imposer une sanction administrative aussi longtemps que cette communication ne lui a pas été faite ou que ce délai de deux mois n'est pas écoulé.

Il convient en outre d'être attentif au fait que si le procureur du Roi a ouvert une information et l'a fait savoir au fonctionnaire communal dans les deux mois, cette communication a un effet irréversible: même si ultérieurement le procureur du Roi estime, sur la base des éléments de l'information, que des poursuites ne sont pas opportunes, une amende administrative ne peut plus être infligée. La loi prévoit en effet que la communication faite par le procureur du Roi "*éteint la possibilité pour le fonctionnaire d'imposer une amende administrative.*"

Ceci pourrait rendre le système des sanctions administratives pour des infractions aux articles 526, 537, 545, 559, 1°, 561, 1° et 563, 2° et 3° du Code pénal de facto inapplicable aux mineurs d'âge.

En effet, l'esprit de la loi relative à la protection de la jeunesse veut qu'une décision ne soit pas prise exclusivement en fonction de la nature des faits mais aussi en ayant égard à la personnalité du mineur et au milieu dans lequel il vit.

On peut donc se demander si le procureur du Roi ne devrait pas systématiquement ouvrir une information afin de pouvoir apprécier la suite à réserver aux faits.

²⁷ Art. 119*bis*, §8, tweede lid NGW.

²⁷ Art. 119*bis*, §8, 2° alinéa NLC.

Het valt immers nooit uit te sluiten dat een als misdrijf gekwalificeerd feit, zelfs indien het weinig ernstig is, het signaal is van een familiale of persoonlijke situatie van de jongere die een andere reactie dan een administratieve geldboete vergt.

De opening van een opsporingsonderzoek lijkt zich in ieder geval op te dringen, wanneer reeds een dossier werd geopend t.a.v. de betrokken minderjarige, teneinde te vermijden dat twee parallelle procedures worden gevoerd en tot incoherente reacties leiden.

Teneinde dit onomkeerbaar gevolg van de mededeling door het parket aan de gemeentebtenaar te vermijden, zou het parket kunnen overgaan tot een opsporingsonderzoek zonder er in eerste instantie de gemeentebtenaar over in te lichten. De waarschuwing zou enkel in tweede instantie kunnen worden gegeven, indien het opsporingsonderzoek aantoont dat het on gepast zou zijn een administratieve sanctie toe te passen. Een dergelijke handelwijze zou niet in tegenstrijd met de wet zijn. De toepassing ervan binnen de termijn van twee maanden zal niettemin steeds een bijzondere spoed vergen.

Na het verstrijken van de termijn van twee maanden en bij gebrek aan één van hoger genoemde mededelingen, kunnen de feiten **enkel** nog administratiefrechtelijk gesanctioneerd worden en vervalt m.a.w. de strafvordering.

Deze termijn neemt een aanvang vanaf de ontvangst door de procureur des Konings van het origineel van het proces-verbaal. Voor minderjarigen is de bevoegde procureur des Konings in principe die van de verblijfplaats van de ouders, de voogd of de personen die het hoederecht uitoefenen²⁸. In dit geval begint de termijn logischerwijze te lopen vanaf de ontvangst van het origineel van het proces-verbaal door de territoriaal bevoegde procureur des Konings volgens de regels vastgesteld door de wet op de jeugdbescherming. Dit belet de procureur des Konings die het proces-verbaal ontvangt niet onmiddellijk en nauwgezet na te gaan of dit niet moet bezorgd worden aan zijn bevoegde ambtgenoot.

Il n'est, en effet, jamais à exclure qu'un fait qualifié infraction, même de peu de gravité en lui-même, soit le signal d'une situation familiale ou personnelle du jeune nécessitant une réaction d'un autre type qu'une amende administrative.

L'ouverture d'une information paraît en tout cas s'imposer si un dossier est déjà ouvert à l'égard du mineur concerné, de manière à éviter que deux procédures suivent leurs cours parallèlement et aboutissent à des réactions incohérentes.

Afin d'éviter cet effet irréversible de la communication faite par le parquet au fonctionnaire communal, le parquet pourrait procéder à une information sans en avertir, dans un premier temps, le fonctionnaire communal. L'avertissement pourrait n'être donné que, dans un second temps, si l'information fait apparaître l'inadéquation d'une sanction administrative. Une telle manière d'agir ne serait pas contraire à la loi. Son application dans le délai de deux mois demandera toujours cependant une extrême diligence.

Passé le délai de deux mois et à défaut d'une des communications susmentionnées, les faits **ne** peuvent être sanctionnés **qu'**administrativement. Autrement dit, l'action publique est éteinte.

Ce délai prend cours à partir de la réception par le procureur du Roi de l'original du procès-verbal. Pour les mineurs, le procureur du Roi compétent est, en principe, celui de la résidence des parents, du tuteur ou des personnes qui en ont la garde²⁸. Dans ce cas, le délai prend donc logiquement cours dès la réception de l'original du procès-verbal par le procureur du Roi territorialement compétent selon les règles fixées par la loi relative à la protection de la jeunesse. Ceci n'empêche pas le procureur du Roi qui reçoit le procès-verbal de vérifier directement et rigoureusement s'il ne doit pas être transmis à son homologue compétent.

²⁸ Art. 44 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming.

²⁸ Art. 44 de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse.

De wet behoudt het stilzwijgen over de wijze waarop de aangewezen ambtenaar kennis zal krijgen van de datum waarop de bevoegde Procureur des Konings het origineel van het proces-verbaal heeft ontvangen, wat nochtans belangrijk is om de aanvang van de termijn van twee maanden te bepalen, waarna desgevallend tot administratieve sanctiëring kan worden overgegaan. De praktische modaliteit die werd ingevoerd door de wet van 20 juli 2005 – met name dat de politieambtenaar in het proces-verbaal de datum aangeeft waarop het PV werd opgestuurd, dan wel ter hand gesteld aan het parket, neemt niet alle onzekerheden weg, zelfs al geeft deze aanduiding een precies vertrekpunt weer. Een overhaast opgelegde administratieve geldboete, terwijl de termijn van twee maanden nog niet is verlopen als gevolg van een vertraging in de overmaking van het proces-verbaal, zou niet wettelijk zijn. De parketten zullen derhalve moeten toezien op het rigoureuze gebruik van een ontvangststempel, die, bij betwisting, in aanmerking zou kunnen worden genomen.

Overigens preciseert de wet nog steeds niet hoe de termijn wordt vastgesteld. Teneinde elke betwisting hieromtrent te vermijden, dienen de parketten hun beslissing te richten aan de gemeentelijke ambtenaar middels een bij de Post aangetekende brief.

3. Derde soort

Deze inbreuken, opgesomd in artikel 119*bis*, §2, derde lid NGW, kunnen theoretisch zowel strafrechtelijk als administratiefrechtelijk worden gesanctioneerd.²⁹ De wetgever heeft, overigens zonder enige verantwoording, een ander cascadesysteem van samenloop voorzien zelfs indien de termijn identiek geworden is ten gevolge van de wijziging door de wet van 20 juli 2005.

Er kan inderdaad in dit geval **enkel** een administratieve geldboete worden opgelegd, wanneer de procureur des Konings, **binnen een termijn van 2 maanden**, heeft laten weten:³⁰

- dat hij geen gevolg aan de feiten zal geven **en**
- dat het hem aangewezen lijkt een administratieve geldboete op te leggen.

La loi est muette quant à la manière dont le fonctionnaire désigné sera informé de la date à laquelle le procureur du Roi a reçu l'original du procès-verbal alors qu'il s'agit d'un élément important pour déterminer le point de départ du délai de deux mois à l'issue duquel, le cas échéant, une sanction administrative peut être infligée. La modalité pratique inscrite par la loi du 20 juillet 2005 – à savoir l'indication par l'agent de police dans le procès-verbal de la date à laquelle le procès-verbal a été envoyé ou remis au parquet n'enlève pas toutes les incertitudes même si cette indication fournit un point de départ précis. Une amende administrative infligée hâtivement, alors que le délai de deux mois ne serait pas venu à expiration en raison d'un retard dans l'acheminement du procès-verbal, serait illégale. Les parquets devront donc être attentifs à l'application rigoureuse d'un cachet d'entrée qui, en cas de contestation, pourrait être pris en considération.

Par ailleurs, la loi ne précise toujours pas comment est déterminé le terme du délai. Afin d'éviter toute contestation à cet égard, il faudra que les parquets adressent leur décision au fonctionnaire communal par envoi recommandé à la Poste.

3. Troisième groupe

Ces infractions énumérées à l'article 119*bis*, §2, troisième alinéa NLC peuvent théoriquement faire aussi bien l'objet d'une sanction administrative que d'une sanction pénale.²⁹ Le législateur a prévu, par ailleurs sans une quelconque justification, un autre système en cascade de concurrence même si le délai est devenu identique suite à la modification par la loi du 20 juillet 2005.

En effet, une amende administrative **ne** peut être imposée **que** lorsque le procureur du Roi a fait savoir **dans un délai de deux mois**.³⁰

- qu'il ne poursuivra pas les faits **et**
- qu'il lui semble opportun d'imposer une amende administrative.

²⁹ Art. 327-330 Sw, art. 398 Sw, art. 448 Sw, art. 461 en art. 463 Sw.

³⁰ Art. 119*bis*, §8, eerste lid NGW.

²⁹ Article 327-330 CP, article 398 CP, article 448 CP, article 461 CP et article 463 CP.

³⁰ Art. 119*bis*, §8, 1er alinéa NLC.

Bijgevolg, wanneer de procureur des Konings niets heeft laten weten, kan **geen enkele** administratieve geldboete worden opgelegd, zelfs niet na afloop van de termijn van twee maanden. Omtrent het aanvangspunt van de termijn van 2 maanden behoudt de wet het stilzwijgen³¹. Ook hier kan aangenomen worden dat deze termijn een aanvang neemt vanaf de ontvangst door de procureur des Konings van het origineel van het proces-verbaal. Mutatis mutandis gelden hier met betrekking tot de minderjarigen dezelfde opmerkingen als voor de tweede soort.

c) De administratieve geldboete

1. Oplegging van een geldboete

De administratieve geldboete wordt opgelegd door de ambtenaar (behorend tot één van de categorieën vastgesteld bij Koninklijk besluit) die daartoe door de gemeenteraad werd aangewezen. Het zal over het algemeen gaan om een gemeentelijk ambtenaar of desgevallend ook een provincieambtenaar. De ambtenaar, die de administratieve sanctie oplegt, kan in geen geval degene zijn die de inbreuk heeft vastgesteld.³²

Wanneer de ambtenaar beslist dat er reden is om een administratieve procedure te starten, deelt hij dit bij aangetekend schrijven aan de overtreder mee.³³ Indien het minderjarigen betreft worden ook de vader en moeder, voogden of personen die het gezag uitoefenen ingelicht. Indien de betrokkene wenst gehoord te worden, bepaalt de aangewezen ambtenaar de dag waarop de overtreder wordt uitgenodigd om zich aan te bieden.³⁴

³¹ Art. 119*bis*, §8, eerste lid NGW vermeldt hieromtrent niets.

³² Koninklijk Besluit van 7 januari 2001 tot vaststelling van de procedure tot aanwijzing van de ambtenaar en tot inning van de boetes in uitvoering van de wet van 13 mei 1999 betreffende de invoering van gemeentelijke administratieve sancties, *B.S.*, 2 februari 2001, 2823.

³³ Deze mededeling omvat: de feiten met betrekking tot dewelke de procedure is opgestart; dat de overtreder de gelegenheid heeft, om, binnen de vijftien dagen te rekenen van de datum van kennisgeving van het aangetekend schrijven, zijn verweermiddelen uiteen te zetten bij een ter post aangetekend schrijven, en dat hij het recht heeft om bij deze gelegenheid de ambtenaar om een mondelinge verdediging van zijn zaak te verzoeken; dat de overtreder het recht heeft om zich te laten bijstaan of vertegenwoordigen door een raadsman; en dat de overtreder het recht heeft zijn dossier te consulteren. Een afschrift van dit proces-verbaal wordt bij deze kennisgeving gevoegd.

³⁴ Wanneer de administratieve geldboete die de ambtenaar meent te moeten opleggen niet meer dan 62,50 euro bedraagt, bestaat er **geen** mogelijkheid om gehoord te worden (art. 119*bis* §9 in fine).

En conséquence, lorsque le procureur du Roi n'a rien fait savoir, aucune amende administrative ne peut être imposée, même après l'expiration du délai de deux mois. La loi reste muette quant au point de départ du délai de deux mois.³¹ On peut présumer que, dans ce cas aussi, le délai prend cours à partir de la réception par le procureur du Roi de l'original du procès-verbal. Mutatis mutandis, les remarques concernant les mineurs relativement aux infractions du deuxième groupe, peuvent être transposées.

c) L'amende administrative

1. Imposition d'une amende

L'amende administrative est infligée par le fonctionnaire (appartenant à une des catégories déterminées par arrêté royal) qui a été désigné à cette fin par le Conseil communal. Il s'agira en général d'un fonctionnaire communal ou le cas échéant provincial. Le fonctionnaire qui inflige une sanction administrative ne peut pas être celui qui a constaté l'infraction.³²

Lorsque le fonctionnaire décide qu'il y a lieu d'entamer une procédure administrative, il en informe le contrevenant par courrier recommandé.³³ S'il s'agit de mineurs, les père et mère, tuteurs ou personnes qui ont la garde sont également informés. Lorsque l'intéressé souhaite être entendu, le fonctionnaire désigné précise quel jour le contrevenant est invité à se présenter.³⁴

³¹ Art. 119*bis*, §8, 1er alinéa NLC n'en parle pas.

³² Arrêté Royal du 7 janvier 2001 fixant les modalités de la procédure de perception et de la désignation du fonctionnaire aux termes de la loi du 13 mai 1999 relative aux sanctions administratives dans les communes, *M.B.*, 2 février 2001, 2823.

³³ Cette notification reprend les faits à propos desquels la procédure a été entamée, la possibilité pour le contrevenant d'exposer par écrit, par lettre recommandée à la poste, ses moyens de défense dans un délai de quinze jours à compter du jour de la notification de la lettre recommandée, ainsi que du droit qu'il a à cette occasion de demander au fonctionnaire la présentation orale de sa défense, de se faire assister ou représenter par un conseil, et de consulter son dossier. Une copie du procès-verbal est annexée à cette notification.

³⁴ Si l'amende administrative que le fonctionnaire estime devoir infliger est inférieure à 62,50 euros, il **n'y a pas** de possibilité d'être entendu (art. 119*bis* §9 in fine).

Naar luid van het nieuwe artikel 119ter NGW kan de gemeenteraad ook in een **bemiddelings-procedure** voorzien. Dit artikel stelt deze bemiddeling **verplicht** voor minderjarigen die de volle leeftijd van 16 jaar hebben bereikt.³⁵ Het doel van deze bemiddeling is uitsluitend om de dader de mogelijkheid te bieden het slachtoffer schadeloos te stellen of de schade te herstellen die hij heeft veroorzaakt.

Rekening houdend met de principes tot regeling van elke vorm van bemiddeling in strafzaken³⁶, dient deze bepaling te worden geïnterpreteerd als een verplichting tot voorstel van bemiddeling, waarbij deze slechts een aanvang kan nemen wanneer alle betrokken partijen hun toestemming geven. Bovendien zal het statuut van de bemiddelaar zijn onafhankelijkheid t.o.v. de gemeentelijke overheid dienen te waarborgen, alsmede de naleving van zijn deontologie, meer in het bijzonder inzake beroepsgeheim.

Omzendbrief OOP30^{bis} van de Minister van Binnenlandse zaken stelt in punt 33 dat *“Niets belet dat de bemiddelingsprocedure zou gevoerd worden door een andere persoon of instantie dan de ambtenaar die specifiek werd aangeduid om de administratieve geldboete op te leggen”*. Deze omzendbrief lijkt dus als algemene regel voorop te stellen dat de bemiddeling wordt gevoerd door voornoemde ambtenaar, hetgeen in tegenstrijd zou zijn met de aard zelve van een bemiddelingsproces dat de tussenkomst van een neutrale derde veronderstelt.

Dezelfde omzendbrief voorziet eveneens dat de bemiddeling zou kunnen bestaan uit een eenvoudig schrijven gericht door de ambtenaar aan de *“overtreder”*, waarbij deze laatste wordt uitgenodigd om *“bijvoorbeeld het bewijs te leveren dat de aangerichte schade werd hersteld”*. Het slachtoffer zou aldus niet worden gecontacteerd.

Suivant le nouvel article 119ter NLC, le Conseil communal peut prévoir une **procédure de médiation**. Cet article dispose que ladite médiation est obligatoire pour les mineurs ayant atteint l'âge de 16 ans accomplis.³⁵ Le but de cette médiation est uniquement de donner la possibilité à l'auteur d'indemniser la victime ou de réparer le dommage qu'il a provoqué.

Compte-tenu des principes régissant toute médiation en matière pénale³⁶, cette disposition doit s'interpréter comme une obligation d'offre de médiation, la médiation ne pouvant être engagée que si toutes les parties concernées marquent leur accord. En outre, le statut du médiateur devra assurer son indépendance à l'égard de l'autorité communale et le respect de sa déontologie, en particulier en matière de secret professionnel.

La circulaire OOP30^{bis} du ministre de l'Intérieur indique, en son point 33, que *« Rien ne s'oppose à ce que la procédure de médiation soit menée par une autre personne ou instance que le fonctionnaire spécifique qui a été désigné pour infliger l'amende administrative. »* Cette circulaire semble donc ériger en règle que la médiation soit menée par ledit fonctionnaire, ce qui serait en contradiction avec la nature même d'un processus de médiation qui suppose l'intervention d'un tiers neutre.

La même circulaire prévoit également que la médiation pourrait consister en un simple courrier adressé par le fonctionnaire au *« contrevenant »*, invitant ce dernier à lui apporter *« par exemple la preuve que les dommages provoqués ont été réparés »*. La victime ne serait donc pas contactée.

³⁵ Deze procedure mag niet worden verward met de strafbemiddeling, zoals bepaald in artikel 216ter van het wetboek van strafvordering. Het doel van de door de NGW voorziene strafbemiddeling bestaat erin de dader de mogelijkheid te bieden de schade te herstellen. De naleving van het engagement genomen in dit raam geeft geen aanleiding tot de uitdoving van de mogelijkheid een sanctie op te leggen.

³⁶ Zie Raad van Europa, *Aanbeveling nr. R (99) van het Comité van ministers aan de lidstaten inzake de strafbemiddeling*.

³⁵ Cette procédure ne peut être confondue avec la médiation pénale visée à l'article 216ter du Code d'instruction criminelle. Le but de la médiation prévue par la Nouvelle loi communale est de donner la possibilité à l'auteur d'indemniser ou de réparer le dommage. Le respect des engagements pris dans ce cadre n'entraîne pas l'extinction de la possibilité d'infliger une sanction.

³⁶ Voir Conseil de l'Europe, *Recommandation n° R (99) 19 du Comité des ministres aux Etats membres sur la médiation en matière pénale*.

Dergelijke procedure, herleid tot een eenvoudige vraag tot het leveren van een bewijs van schadeloosstelling zonder tussenkomst van een neutrale derde, noch het voorzien van een proces van communicatie tussen dader en slachtoffer, kan bezwaarlijk als bemiddeling worden beschouwd. Wat zou de waarde zijn van een bewijs van schadeloosstelling, wanneer het slachtoffer niet de kans zou hebben gehad zich uit te spreken over de aard en de omvang van de door hem geleden schade?

Aangezien de bemiddeling verplicht wordt gesteld vóór elke administratieve sanctie die aan een minderjarige wordt opgelegd met toepassing van de NGW, zou een dergelijke sanctie, opgelegd na toepassing van de in punt 33 van omzendbrief OOP30*bis* beschreven procedure, als onwettelijk kunnen worden beschouwd.

Teneinde zeker te zijn van de naleving van de voorschriften van de wet, zouden de dader en het slachtoffer minstens een voorstel tot tussenkomst van een neutrale derde, waarbij de vertrouwelijkheid wordt gegarandeerd, moeten hebben ontvangen.

Het opleggen van een administratieve geldboete aan minderjarigen tussen 16 en 18 jaar is onderworpen aan een specifieke procedure.³⁷ Hoewel de wet hierover het stilzwijgen bewaart, belet niets de ambtenaar toch een administratieve geldboete op te leggen, zelfs wanneer de bemiddelingsprocedure succesvol was.

De beslissing tot het opleggen van de voorziene administratieve geldboete, wordt bij aangetekend schrijven ter kennis gebracht van de overtreder en indien deze laatste minderjarig is, eveneens aan zijn ouders, voogden of personen die het gezag over hem uitoefenen.³⁸

Une telle procédure, réduite à une simple demande de preuve d'indemnisation sans intervention d'un tiers neutre ni mise en place d'un processus de communication entre l'auteur et la victime, ne saurait être considérée comme une médiation. Et quelle serait la valeur d'une preuve d'indemnisation, alors que la victime n'aurait pas eu l'occasion de s'exprimer quant à la nature et l'ampleur de son préjudice?

La médiation étant rendue obligatoire avant toute sanction administrative à l'égard d'un mineur d'âge en application de la Nouvelle loi communale, une telle sanction infligée après application de la procédure décrite au point 33 de la circulaire OOP30*bis* pourrait être considérée comme illégale.

Pour être assuré de respecter le prescrit de la loi, il faudrait, à tout le moins, que l'auteur et la victime aient reçu une offre d'intervention d'un tiers neutre dans un cadre assurant la confidentialité.

Une procédure spécifique est prévue pour l'imposition d'une amende administrative aux mineurs entre 16 et 18 ans.³⁷ Bien que la loi soit muette à ce sujet, rien n'empêche le fonctionnaire d'infliger une amende administrative même si la procédure de médiation a réussi.

La décision d'imposer l'amende administrative prévue est notifiée par lettre recommandée au contrevenant et si ce dernier est mineur, la décision est également notifiée à ses parents, tuteurs ou personnes qui en ont la garde.³⁸

³⁷ In de eerste plaats mag de administratieve geldboete niet hoger bedragen dan 125 euro (art. 119*bis*, §2 in fine NGW). Daarenboven moet de stafhouder van de orde van advocaten in kennis worden gesteld van het feit dat een minderjarige verdacht wordt van feiten die met een administratieve geldboete bestraft worden, zodat ervoor kan worden gezorgd dat de betrokkene kan worden bijgestaan door een advocaat. De stafhouder of het bureau voor rechtsbijstand moet een advocaat aanstellen binnen de 2 werkdagen na het bericht. Bij de aanstelling moet er op worden toegezien dat er geen belangenvermenging is tussen de minderjarige aan de ene kant en de ouders, de voogd, de bewaarders of personen met een vorderingsrecht aan de andere kant (art. 119*bis*, §9*bis* NGW).

³⁸ Art. 119*bis*, §10, tweede lid NGW. Overeenkomstig artikel 109 NGW, moet de kennisgeving ondertekend worden door de burgemeester en door de gemeentesecretaris, behoudens delegatie.

³⁷ Premièrement, l'amende administrative ne peut excéder 125 euros (art. 119*bis*, §2, *in fine* NLC). De plus, le bâtonnier de l'ordre des avocats doit être avisé du fait qu'un mineur est soupçonné de faits punis par une amende administrative, de sorte que le mineur concerné puisse recevoir l'assistance d'un avocat. Le bâtonnier ou le bureau de l'assistance juridique procède à la désignation d'un avocat au plus tard dans les deux jours ouvrables à compter de cet avis. Lors de la désignation, il faut veiller à ce qu'il n'y ait pas de contradiction d'intérêts entre le mineur d'une part et les parents, les tuteurs ou personnes qui en ont la garde ou qui sont investies d'un droit d'action d'autre part (art. 119*bis*, §9*bis* NLC). La procédure de médiation est obligatoire (art. 119*ter* NLC).

³⁸ Art. 119*bis*, §10, deuxième alinéa NLC. Conformément à l'article 109 NLC, la notification doit être signée par le bourgmestre et par le secrétaire communal, sauf délégation.

Bij het bepalen van het bedrag van de geldboete moet de aangewezen ambtenaar rekening houden met het proportionaliteitsbeginsel. De opgelegde sanctie moet in verhouding staan tot de ernst van de overtreding. De vaststelling van meerdere samenlopende inbreuken op hetzelfde reglement of verordening zal aanleiding geven tot één enkele administratieve sanctie. Bij herhaling kan het bedrag van de boete worden aangepast.³⁹

De bevoegde ambtenaar kan pas na 15 dagen te rekenen vanaf de kennisgeving aan de overtreder van het feit dat hij de procedure zal opstarten of, in voorkomend geval, na een eventuele mondelinge behandeling van de zaak, de voorziene administratieve geldboete opleggen. Dit kan eventueel vóór het verstrijken van die termijn, wanneer de overtreder te kennen heeft gegeven de feiten niet te betwisten.⁴⁰ De mogelijkheid om een sanctie op te leggen vervalt na **6 maanden**⁴¹ te rekenen vanaf de ontvangst van het afschrift van het proces-verbaal of de vaststelling gedaan door de personen die gemachtigd zijn de feiten vast te stellen. Deze termijn wordt geschorst door het instellen van een rechtsmiddel.⁴² De beslissing is uitvoerbaar één maand na de kennisgeving aan betrokkene, tenzij in geval van hoger beroep.⁴³

Lors de la fixation du montant de l'amende, le fonctionnaire désigné doit tenir compte du principe de proportionnalité. La peine imposée doit correspondre à la gravité de l'infraction. La constatation de plusieurs contraventions concomitantes aux mêmes règlement ou ordonnance donnera lieu à une sanction administrative unique. En cas de récidive, le montant de l'amende peut être adapté.³⁹

Le fonctionnaire désigné ne peut infliger l'amende administrative prévue qu'après un délai de 15 jours à compter de la notification au contrevenant du commencement de la procédure ou, le cas échéant, après un éventuel traitement oral de l'affaire. Cela peut éventuellement survenir avant l'expiration de ce délai, lorsque le contrevenant a fait savoir qu'il ne nie pas les faits.⁴⁰ La possibilité d'imposer une sanction expire **six mois**⁴¹ après la réception de la copie du procès-verbal ou du constat dressé par les personnes autorisées à constater les faits. Ce délai est suspendu par l'introduction d'un recours.⁴² La décision est exécutable un mois après la notification à l'intéressé, sauf en cas d'appel.⁴³

³⁹ Art. 119*bis*, §5 NGW.

⁴⁰ Art. 119*bis*, §10, eerste lid NGW.

⁴¹ Deze termijn komt overeen met deze die op basis van artikel 21 van de Voorafgaandelijke Titel van het Wetboek van Strafvordering is voorzien voor overtredingen.

⁴² Art. 119*bis*, §10, derde lid NGW.

⁴³ Art. 119*bis*, §11 NGW en OOP 30*bis*, punt 37 *in fine*.

³⁹ Art. 119*bis*, §5 NLC.

⁴⁰ Art. 119*bis*, §10, premier alinéa NLC.

⁴¹ Ce délai correspond à celui prévu par l'article 21 du titre préliminaire du Code de procédure pénale pour les contraventions.

⁴² Art. 119*bis*, §10, troisième alinéa NLC.

⁴³ Art 119*bis*, §11 NLC et OOP 30*bis*, point 37 *in fine*.

2. Beroep

Tegen de beslissing kan binnen de maand na de kennisgeving ervan, door de gemeente of door de overtreder, **beroep** worden aangetekend.⁴⁴ Van die beroepsmogelijkheid moet de overtreder worden ingelicht.⁴⁵ De gemeente kan slechts beroep aantekenen indien geen enkele sanctie werd opgelegd door een aangewezen provincieambtenaar.⁴⁶

Wanneer de overtreder meerderjarig is, wordt het beroep ingesteld bij de politierechtbank⁴⁷, door middel van een verzoekschrift⁴⁸. Wanneer de overtreder een minderjarige is, die de volle leeftijd van 16 jaar heeft bereikt, wordt het beroep ingesteld bij de jeugdrechtbank⁴⁹, door middel van een kosteloos verzoekschrift.⁵⁰

Voortaan laat de wet de burgerlijk verantwoordelijke ouders, voogden en personen die het gezag over een minderjarige uitoefenen toe beroep in te stellen voor de jeugdrechtbank tegen de administratieve sanctie die aan de minderjarige overtreder werd opgelegd.

2. Recours

Un **recours** peut être introduit contre la décision, par la commune ou par le contrevenant, dans le mois qui suit la notification de la décision.⁴⁴ Le contrevenant doit être informé de cette possibilité de recours.⁴⁵ La commune peut former un recours si aucune sanction n'a été imposée par un fonctionnaire provincial désigné.⁴⁶

Lorsque le contrevenant est majeur, le recours est introduit, auprès du tribunal de police⁴⁷, par requête écrite⁴⁸. Lorsque le contrevenant est un mineur ayant atteint l'âge de 16 ans accomplis, le recours est introduit, auprès du tribunal de la jeunesse⁴⁹, par une requête écrite et gratuite.⁵⁰

Dorénavant la loi permet aux parents civilement responsables, aux tuteurs et aux personnes qui ont la garde d'un mineur d'introduire un recours devant le tribunal de la jeunesse contre la sanction administrative qui aurait été imposée au mineur contrevenant.

⁴⁴ Art. 119*bis*, §12, eerste lid NGW.

⁴⁵ Bij ontstentenis van deze vermelding begint de termijn niet te lopen. Zie onder meer voor Vlaanderen: artikel 35 van het decreet van het Vlaams Parlement van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur (*B.S.*, 1 juli 2004) bepaalt dat een beslissing of een administratieve handeling met individuele strekking, die beoogt rechtsgevolgen te hebben voor één of meer bestuurden (wat hier het geval is) slechts geldig ter kennis wordt gebracht als tevens de beroepsmogelijkheden en de modaliteiten van het beroep in de beslissing worden vermeld. Als sanctie wordt voorzien dat bij ontstentenis daarvan de termijn voor het indienen van het beroep geen aanvang neemt. Voor het Waals Gewest: het Besluit van 22 april 2004 houdende de codificatie van de decreetgeving betreffende de plaatselijke besturen, *B.S.*, 12 augustus 2004. Voor de Franse Gemeenschap: het Decreet van de Franse Gemeenschap van 22 december 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur, *B.S.*, 31 december 1994. Voor de Duitstalige Gemeenschap: het Decreet van de D. Gemeenschap van 16 oktober 1995, *B.S.*, 29 december 1995. Voor Brussel zie onder andere: de Ordonnantie van 30 maart 1995 betreffende de openbaarheid van het bestuur, *B.S.*, 23 juni 1995, zoals gewijzigd bij Ordonnantie van 18 maart 2004, *B.S.*, 30 maart 2004.

⁴⁶ Artikel 119*bis*, §12 NGW en OOP 30*ter*, I.3.6.

⁴⁷ Artikel 601*ter*, door de wet van 13 mei 1999 ingevoegd in het Gerechtelijk Wetboek, verleent uitdrukkelijk de bevoegdheid aan de politierechtbanken om kennis te nemen van het beroep dat aangetekend werd tegen de administratieve sanctie die opgelegd wordt door de aangewezen ambtenaar.

⁴⁸ Art. 119*bis*, §12, eerste lid NGW.

⁴⁹ Volgens het nieuw artikel 36, eerste lid, 5° neemt de jeugdrechtbank kennis van het beroep ingesteld bij kosteloos verzoekschrift tegen een beslissing tot het opleggen of het niet-opleggen van een administratieve sanctie als bedoeld in artikel 119*bis*, §2, tweede lid, 1° NGW, aan minderjarigen die de volle leeftijd van 16 jaar hebben bereikt. Dit artikel is ingevoegd bij artikel 2 van de Wet van 7 mei 2004 tot wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming en de nieuwe gemeentewet.

⁵⁰ Art. 119*bis*, §12, tweede lid NGW.

⁴⁴ Art. 119*bis*, §12, 1er alinéa NLC.

⁴⁵ A défaut de cette mention, le délai ne prend pas cours. Voir par exemple pour la Flandre: l'art. 35 du décret du parlement flamand du 26 mars 2004 relatif à la publicité de l'administration (*M.B.*, 1er juillet 2004) détermine qu'une décision ou un acte administratif à portée individuelle, tendant à avoir des conséquences juridiques pour un ou plusieurs administrés (ce qui est le cas ici) ou pour un autre pouvoir, n'est notifié de manière valable que si les possibilités de recours et ses modalités sont indiquées simultanément; pour la Région wallonne: arrêté portant codification de la législation relative aux pouvoirs locaux, *M.B.*, 12 août 2004. Pour la Communauté française: le Décret de la Communauté française du 22 décembre relatif à la publicité de l'administration, *M.B.*, 31 décembre 1994. Pour la Communauté germanophone: le Décret de la Communauté germanophone relatif à la publicité des documents administratifs, *M.B.*, 29 décembre 1995. Pour Bruxelles voir entre autre: l'Ordonnance du 30 mars 1995 relative à la publicité de l'administration, *M.B.*, 23 juin 1995, modifié par Ordonnance du 18 mars 2004, *M.B.*, 30 mars 2004.

⁴⁶ Art. 119*bis*, §12 de la nouvelle loi communale et OOP 30*ter*, point I.3.6.

⁴⁷ L'article 601*ter*, introduit dans le Code judiciaire par la loi du 13 mai 1999, confère exclusivement aux tribunaux de police la compétence de prendre connaissance de l'appel interjeté contre l'amende administrative infligée par le fonctionnaire désigné.

⁴⁸ Art. 119*bis*, §12, 1er alinéa de la nouvelle loi communale.

⁴⁹ Selon l'article 36, premier alinéa, 5°, le tribunal de la jeunesse prend connaissance du recours introduit par une requête écrite et gratuite contre la décision de l'imposition ou non d'une sanction administrative telle que visée à l'article 119*bis*, §2, deuxième alinéa, 1° NLC, à des mineurs ayant atteint l'âge de 16 ans accomplis. Cet article a été introduit par l'article 2 de la loi du 7 mai 2004 modifiant la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse et la NLC.

⁵⁰ Art. 119*bis*, §12, 2e alinéa NLC.

Voortaan laat de wet de burgerlijk verantwoordelijke ouders, voogden en personen die het gezag over een minderjarige uitoefenen toe beroep in te stellen voor de jeugdrechtbank tegen de administratieve sanctie die aan de minderjarige overtreder werd opgelegd.

De politierechter en de jeugdrechter doen uitspraak in eerste en laatste aanleg.⁵¹ De aanwending van buitengewone rechtsmiddelen, zoals het cassatieberoep, blijft evenwel mogelijk. In het raam van een tegensprekelijk en openbaar debat, beoordelen zij de wettigheid en de proportionaliteit van de opgelegde administratieve geldboete⁵² en kunnen de beslissing van de ambtenaar bevestigen of herzien (verminderen).⁵³ Het komt de politierechter of de jeugdrechter niet toe te oordelen over de opportuniteit van een sanctie aangezien zij slechts een marginale toetsing uitvoeren, waarbij zij zich niet in de plaats van het bestuur mogen stellen.⁵⁴ Dit neemt niet weg dat een doorgedreven proportionaliteits-toetsing *de facto* dicht in de buurt komt van een opportuniteitsbeoordeling.

De jeugdrechter kan daarenboven de sanctie vervangen door een maatregel van bewaring, behoeding of opvoeding zoals die wordt bepaald in artikel 37 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming.⁵⁵ In dit geval zijn de bepalingen van artikel 60 van de wet van 8 april 1965 van toepassing zijn.

Dorénavant la loi permet aux parents civilement responsables, aux tuteurs et aux personnes qui ont la garde d'un mineur d'introduire un recours devant le tribunal de la jeunesse contre la sanction administrative qui aurait été imposée au mineur contrevenant.

Les juges de police et de la jeunesse statuent en première et dernière instance.⁵¹ Les recours à des moyens judiciaires extraordinaires comme le pourvoi en cassation restent cependant possibles. Dans le cadre d'un débat contradictoire et public, ils jugent de la légalité et de la proportionnalité de l'amende imposée⁵² et peuvent soit confirmer, soit réformer (réduire) la décision du fonctionnaire.⁵³ Les juges de police ou de la jeunesse ne peuvent pas juger de l'opportunité d'infliger une sanction puisqu'ils n'exercent qu'un contrôle marginal à l'occasion duquel ils ne peuvent se substituer à l'administration.⁵⁴ Il n'empêche qu'un contrôle de proportionnalité approfondi se rapproche *de facto* d'un contrôle de l'opportunité.

De plus, le juge de la jeunesse peut remplacer la sanction par une mesure de garde, de préservation ou d'éducation prévue par l'article 37 de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse.⁵⁵ Dans ce cas, les dispositions de l'article 60 de la loi du 8 avril 1965 sont d'application.

⁵¹ OOP 30*bis*, punt 38.

⁵² Art. 119*bis*, §12, zesde lid NGW en OOP 30*bis*, punt 38.

⁵³ Art. 119*bis*, §12, vierde lid NGW.

⁵⁴ M. BOES, "De Wet Gemeentelijke Administratieve Sancties", *T.Gem.*, 2000, 133; L. VENY, T. DE SUTTER en S. CASTELAIN, Gemeentelijke administratieve sancties ... bis, *Gandaius Actueel X*, Mechelen, Kluwer, p. 93 en 100.

⁵⁵ Art. 119*bis*, §12, vijfde lid NGW.

⁵¹ OOP 30*bis*, point 38.

⁵² Art. 119*bis*, §12, 6e alinéa NLC et OOP 30*bis*, point 38.

⁵³ Art. 119*bis*, §12, 4e alinéa NLC.

⁵⁴ M. BOES, "De Wet Gemeentelijke Administratieve Sancties", *T.Gem.*, 2000, 133; L. VENY, T. DE SUTTER en S. CASTELAIN, Gemeentelijke administratieve sancties ... bis, *Gandaius Actueel X*, Maline, Kluwer, p. 93 et 100.

⁵⁵ Art. 119*bis*, §12, 5e alinéa NLC.

De algemene regels van het gerechtelijk wetboek zijn van toepassing op het beroep bij de politie- of jeugdrechtbank, voor zover de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming geen andersluidende bepaling bevat.⁵⁶

Indien de slachtoffers zich ten slotte geen burgerlijke partij kunnen stellen in het raam van een procedure van administratieve sanctionering, heeft de wet van 20 juli 2005 de ambtenaar die de sanctionering kan opleggen, de mogelijkheid gegeven om een afschrift van het proces-verbaal of van de vaststelling en een afschrift van de administratieve beslissing te bezorgen aan elke persoon die er belang bij heeft en hem hiertoe voorafgaandelijk een geschreven en gemotiveerde aanvraag heeft gericht.

d) Intrekking, schorsing of sluiting

Deze administratieve sancties zijn voor het openbaar ministerie in de praktijk van minder belang en worden daarom pro memorie vermeld.⁵⁷

Deze sancties worden opgelegd door het College van Burgemeester en Schepenen. Tegen de beslissing tot het opleggen van één van deze sancties kan een beroep tot schorsing of tot nietigverklaring worden ingesteld bij de Raad van State.

Les dispositions générales du Code judiciaire s'appliquent au recours auprès du tribunal de police et du tribunal de la jeunesse, à moins que la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse n'en dispose autrement.⁵⁶

Enfin, si les victimes ne peuvent pas se constituer partie civile dans le cadre d'une procédure de sanction administrative, la loi du 20 juillet 2005 a entendu autoriser le fonctionnaire sanctionnateur à transmettre une copie du PV ou du constat ainsi que copie de la décision administrative à toute personne qui y aurait intérêt et qui lui aurait, au préalable, adressé une demande écrite et motivée.

d. Retrait, suspension ou fermeture

Pour le ministère public, ces sanctions administratives sont de moindre importance en pratique et sont donc mentionnées pour mémoire.⁵⁷

Elles sont imposées par le Collège des bourgmestre et échevins. Une demande de suspension ou une requête en annulation contre la décision d'imposer une de ces sanctions peuvent être introduites auprès du Conseil d'Etat.

⁵⁶ Art. 119*bis*, §12, §5 en 7 NGW.

⁵⁷ Zie, Hoofdstuk III, punten 44-52 van de Omzendbrief OOP 30*bis* van 3 januari 2005.

⁵⁶ Art. 119*bis*, §12, al. 5 et 7 NLC.

⁵⁷ Voir chapitre III, points 44 à 52 de la circulaire ministérielle OOP 30 bis du 3 janvier 2005.

IV. SAMENLOOP EN CUMULATIE VAN SANCTIES

1. De ontwikkeling van twee sanctiesystemen (strafrechtelijk en administratiefrechtelijk) doet de delicate vraag rijzen omtrent de toepassing van het principe "non bis in idem".⁵⁸

2. Eerst en vooral blijkt uit onderzoek van de rechtspraak van het Hof van Cassatie en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens dat het principe "non bis in idem" niet zou kunnen worden toegepast ingeval van cumulatie van een strafrechtelijke en een administratieve sanctie (zelfs indien deze laatste de eigenschappen vertoont van een strafrechtelijke sanctie in de zin van artikel 6 EVRM).⁵⁹

Het is niettemin op grond van dit algemeen rechtsbeginsel en ingevolge het advies van de Raad van State dat de door paragraaf 8 van artikel 119*bis* van de NGW voorziene procedure de mogelijkheid van cumulatie van sancties voor de tweede en derde soort inbreuken heeft uitgesloten. De mogelijkheid van een eventuele administratieve sanctie met uitsluiting van elke strafrechtelijke sanctie is immers afhankelijk van de door de procureur des Konings ingenomen houding.

Wat de feiten van de eerste soort betreft, is deze kwestie minder relevant, vermits deze feiten uit het strafrecht worden gelicht en vermits artikel 119*bis*, §3 NGW de gemeenteraad verplicht een keuze te maken tussen de types van sanctie (ofwel strafrechtelijk ofwel administratiefrechtelijk) die de inbreuken op de gemeentelijke reglementen en verordeningen sanctioneren.⁶⁰

3. De feitelijke vaststelling van meerdere samenlopende inbreuken op hetzelfde reglement of dezelfde verordening, zal aanleiding geven tot één enkele administratieve sanctie, in verhouding tot de ernst van het geheel van de feiten⁶¹. De sanctie die de gemeentelijke overheid kan opleggen, schrijft zich aldus in binnen de vastgestelde beperkingen.

IV. CONCOURS ET CUMUL DE SANCTIONS

1. Le développement de deux systèmes de sanction (pénale et administrative) soulève la question délicate de l'application du principe « non bis in idem ». ⁵⁸

2. Tout d'abord, il ressort de l'examen de la jurisprudence de la Cour de cassation et de celle de la Cour Européenne des Droits de l'Homme, que le principe « non bis in idem » ne trouverait pas à s'appliquer dans l'hypothèse du cumul d'une sanction pénale et d'une sanction administrative (même si cette dernière présente les caractéristiques d'une sanction pénale au sens de l'article 6 CEDH). ⁵⁹

C'est cependant au nom de ce principe général du droit et à la suite de l'avis du Conseil d'Etat, que la procédure prévue par le paragraphe 8 de l'article 119*bis* de la NLC a exclu la possibilité de cumul de sanctions pour les infractions des groupes 2 et 3. En l'effet, l'attitude adoptée par le procureur du Roi conditionne la possibilité d'une éventuelle sanction administrative exclusive de toute sanction pénale.

Pour ce qui concerne les faits du groupe 1, la question revêt moins de pertinence puisque ces faits sortent du champ pénal et que l'article 119*bis*, §3 NLC impose au Conseil communal de faire un choix entre les types de sanction (soit pénale soit administrative) qui sanctionnent les infractions aux règlements et ordonnances communaux.⁶⁰

3. La constatation factuelle de plusieurs infractions concomitantes au même règlement ou à la même ordonnance donnera lieu à une sanction administrative unique, proportionnelle à la gravité de l'ensemble des faits.⁶¹ La sanction que peut imposer l'autorité communale s'inscrit donc dans des limites déterminées.

⁵⁸ Zie advies van de Raad van State in Parl. St. Kamer, Sessie 50 nr. 2366/001, p.21.

⁵⁹ Cass., 5 februari 1999, RG. C.98.0398.N, nr. 68; Cass., 12 januari 2001, RG. D.99.0014.N, nr. 21; Cass., 24 januari 2002, RG. C.00.0234.N – C.00.0442.N, nr. 51 zie EHRM, 14 september 1999, RUDH, 1999, 438.

⁶⁰ Art. 119*bis*, § 3 NGW.

⁶¹ Art. 119*bis*, §5, tweede lid NGW.

⁵⁸ Voir l'avis du Conseil d'Etat in Doc. Parl. Ch. Sess. 50, n° 2366/001, p. 21.

⁵⁹ Cass., 5 février 1999, RG. C.98.0398.N, n° 68 ; Cass., 12 janvier 2001, RG. D.99.0014.N, n° 21 ; Cass., 24 janvier 2002, RG. C.00.0234.N – C.00.0442.N, n° 51 ; voir CEDH, 14 septembre 1999, RUDH, 1999, 438.

⁶⁰ Art. 119*bis*, §3 NLC.

⁶¹ Art. 119*bis*, §5, deuxième alinéa NLC.

4. Daarentegen blijven een samenloop, en dientengevolge ook een cumulatie van sancties (met uitsluiting van het bijzondere geval van de inbreuken van de 2de en 3de soort) mogelijk zodra een gedraging tezelfdertijd een door een wet of decreet voorzien strafrechtelijk misdrijf vormt en eveneens een inbreuk op een gemeentelijk reglement waarvan de samenstellende elementen verschillend zouden zijn⁶². De samenloop en de cumulatie van sancties zouden aldus resulteren uit een cumulatie van kwalificaties⁶³. Volgens de Raad van State zou er in dit geval geen schending zijn van het beginsel "ne bis in idem".⁶⁴

Op basis van de wet van 13 mei 1999⁶⁵ beschikte de Procureur des Konings in deze hypothese over een termijn van één maand om te beslissen tot een strafrechtelijke afhandeling⁶⁶, in welk geval de ambtenaar elke bevoegdheid verloor.

Wellicht als gevolg van een vergetelheid werd deze oplossing niet langer expliciet voorzien in de nieuwe paragraaf 8 van artikel 119bis NGW.

In zijn omzendbrief OOP 30*bis* had de Minister van Binnenlandse zaken herinnerd aan de noodzaak het beginsel "non bis in idem" te eerbiedigen en meent hij dat het aangewezen is, gezien het stilzwijgen van de wet, de procureur des Konings een termijn van één maand toe te staan om een standpunt in te nemen alsof het een inbreuk van de tweede soort zou betreffen⁶⁷. De hierboven aangehaalde rechtspraak biedt geen rechtvaardiging voor deze zienswijze.

4. Par contre, un concours, et en conséquence un cumul de sanctions (hormis le cas particulier des infractions des groupes 2 et 3) restent possibles dès lors qu'un comportement constitue en même temps une infraction pénale prévue par une loi ou un décret et une infraction à un règlement communal dont les éléments constitutifs seraient différents⁶². Le concours et le cumul de sanctions résulteraient alors d'un cumul de qualifications⁶³. Selon le Conseil d'Etat, il n'y aurait pas en ce cas de violation du principe «non bis in idem».⁶⁴

Sur la base de la loi du 13 mai 1999⁶⁵, le procureur du Roi disposait dans cette hypothèse d'un délai d'un mois pour décider de procéder à un traitement pénal⁶⁶, auquel cas le fonctionnaire perdait toute compétence.

Probablement en suite d'un oubli, cette solution n'avait plus été prévue explicitement dans le nouveau paragraphe 8 de l'article 119bis NLC.

Dans sa circulaire OOP 30*bis*, le ministre de l'Intérieur n'avait pas moins rappelé la nécessité de respecter le principe « non bis in idem » et avait estimé qu'il convenait, dans le silence de la loi, de laisser au procureur du Roi un délai d'un mois pour prendre attitude comme s'il s'agissait d'une infraction du deuxième groupe⁶⁷. La jurisprudence rappelée ci-dessus n'offre pas de justification à ce point de vue.

⁶² Zie het advies van de Raad van State in Parl. St. Kamer Sessie 50, nr. 2366/001, p.22.

⁶³ Men kan hierbij denken aan een samenloop en cumulatie van een inbreuk op een gemeentelijk reglement en een inbreuk op een bepaling van gemeen strafrecht: bijv. de persoon die een inbreuk pleegt op een gemeentelijk reglement door in een openbare ruimte te urineren kan eveneens openbare zedenschennis plegen (art. 385 Sw.). Men kan zich deze situatie ook indenken ingeval van geluidsoverlast of sluikstorten.

⁶⁴ Zie het advies van de Raad van State in Parl. St. Kamer Sessie 50, nr. 2366/001, p. 22.

⁶⁵ Art. 119bis, §8 toenmalige NGW.

⁶⁶ Hypothese die enkel kan worden aangevoerd ingeval van cumulatie met artikelen 526, 537 en 545 Sw. (tweede soort).

⁶⁷ OOP 30*bis*, punt 29. "Ook al maakt artikel 119bis er geen gewag van, toch is het raadzaam aan de procureur des Konings een termijn van een maand te verlenen om aan de ambtenaar te melden of er een opsporingsonderzoek of een gerechtelijk onderzoek wordt opgestart en of er vervolging wordt ingesteld. Als de procureur des Konings binnen deze termijn niet heeft geantwoord kan een administratieve sanctie worden opgelegd. Het betreft hier een termijn van verval. Wat betekent dat het parket geen vervolging meer kan instellen na afloop ervan."

(vervolg op volgende pagina)

⁶² Voir l'avis du Conseil d'Etat in doc. Parl. Ch. Sess. 50, n° 2366/001, p. 22.

⁶³ On peut envisager un concours et un cumul entre une infraction à un règlement communal et une infraction à une disposition de droit pénal commun : p. ex. la personne qui, en violation d'un règlement communal, urine dans un espace public peut commettre également un outrage public aux mœurs (art. 385 CP). On peut aussi envisager cette situation à propos des nuisances sonores ou du déversement clandestin de déchets.

⁶⁴ Voir l'avis du Conseil d'Etat in doc. Parl. Ch. Sess. 50, n° 2366/001, p. 22.

⁶⁵ Art. 119bis, §8 NLC de l'époque.

⁶⁶ Hypothèse qui n'a été maintenue que dans le cas d'un cumul avec les articles 526, 537 et 545 CP (groupe 2).

⁶⁷ OOP 30*bis*, point 29. « Même si l'article 119bis n'en fait pas état, il convient de laisser au procureur du Roi un délai d'un mois pour indiquer au fonctionnaire qu'une information ou une instruction a été ouverte ou que des poursuites ont été entamées. Si le procureur du Roi n'a pas répondu au terme de ce délai, une sanction administrative peut être infligée. Il s'agit là d'un délai de forclusion. Ce qui signifie que le parquet ne peut plus entamer de poursuites après ce délai. »

(pour la suite voir page suivante)

De wet van 20 juli 2005 heeft een nieuwe paragraaf 8 bis ingevoegd die betrekking heeft op de door het Ministerie van Binnenlandse zaken uitgesproken visie, onder voorbehoud van het feit dat de termijn toegekend aan de procureur des Konings teneinde een standpunt in te nemen, twee maanden zal bedragen. Indien de procureur des Konings niet heeft gereageerd bij het verstrijken van deze termijn vervalt de strafvordering. Rekening houdend met de hiervoor vermelde vaste rechtspraak is het niet vanzelfsprekend om noodzakelijkerwijs te besluiten dat de strafvordering vervalt. Het zal, in voorkomend geval, aangewezen zijn hiernaar te verwijzen.

5. Indien daarentegen de gedraging, waarvan de bestraffing wordt beoogd in het gemeentelijk reglement, dezelfde is als deze die reeds werd gesanctioneerd door een hogere rechtsnorm (federaal of gemeenschaps- of gewestniveau), dan is de Raad van State van oordeel dat het gemeentelijke reglement niet van toepassing dient te worden verklaard⁶⁸. Artikel 119, §1 NGW, zoals gewijzigd door de wet van 17 juni 2004, verbiedt de gemeenteraad immers inbreuken op zijn reglementen of verordeningen d.m.v. een strafrechtelijke of administratieve sanctie te bestraffen wanneer het beoogde gedrag reeds het voorwerp uitmaakt van straffen of administratieve sancties opgelegd door of krachtens een wet, decreet of ordonnantie.⁶⁹

6. Het is aangewezen hiernaar in voorkomend geval te verwijzen.

La loi du 20 juillet 2005 a inséré un nouveau paragraphe 8 bis qui consacre l'opinion exprimée par le Ministère de l'intérieur sous la réserve que le délai accordé au Procureur du Roi pour prendre attitude sera de deux mois, l'absence de réaction du procureur du Roi à l'expiration de ce délai entraînant l'extinction de l'action publique. Eu égard à la jurisprudence constante mentionnée ci-avant, il n'est pas évident de conclure nécessairement à l'extinction de l'action publique. Il conviendra le cas échéant d'en référer.

5. Si, par contre, le comportement qu'entend sanctionner le règlement communal s'identifie à celui qui est déjà sanctionné par une norme supérieure (fédérale, régionale ou communautaire), le Conseil d'Etat considère que l'application du règlement communal doit être écartée⁶⁸. En effet, le prescrit de l'article 119, §1er NLC, tel que modifié par la loi du 17 juin 2004, interdit au Conseil communal de sanctionner pénalement ou administrativement ses règlements ou ordonnances lorsque les comportements visés font déjà l'objet de peines ou de sanctions administratives établies par ou en vertu d'une loi, d'un décret ou d'une ordonnance.⁶⁹

6. Il conviendra le cas échéant d'en référer.

(vervolg)

De Minister van Binnenlandse zaken wenst dus, naar analogie, het mechanisme ingesteld door artikel 119, §8 NGW dat de inbreuken op artikelen 526, 537 en 545 Sw. beoogt (inbreuken van de "tweede soort") toe te passen ingeval van samenloop van een strafrechtelijke en een administratieve inbreuk. Het valt niettemin moeilijk in te zien op grond van welke wetsbepaling de door de omzendbrief van de Minister van binnenlandse zaken toegekende en vastgelegde termijn, een termijn van verval zou betekenen.

⁶⁸ Zie het advies van de Raad van State in Parl. St. Kamer Sessie 50, nr. 2366/001, p. 22. Professor MASSET heeft niettemin een andere stelling ontwikkeld dan deze gevolgd door de Raad van State, zie MASSET A., "La loi du 13 mai 1999 relative aux sanctions administratives dans les communes", CUP, februari 2000, Le point sur le droit pénal, p. 213 e.v. en vooral pp. 220-223.

⁶⁹ Zie OOP30ter, punt I.3.3.

(suite)

Le ministre de l'Intérieur entend donc appliquer, par analogie, en cas de concours d'infraction pénale et d'infraction administrative, le mécanisme mis en place par l'article 119, §8, de la Nouvelle loi communale qui vise les infractions aux articles 526, 537 et 545 du Code pénal (infractions « du deuxième groupe »). On n'aperçoit cependant pas en vertu de quelle disposition légale le délai accordé et déterminé par circulaire du ministre de l'Intérieur constituerait un délai de forclusion.

⁶⁸ Voir l'avis du Conseil d'Etat dans doc. parl. Ch., sess. 50, n° 2366/001, p. 22. Le professeur MASSET a toutefois développé une autre thèse que celle suivie par le Conseil d'Etat, voir MASSET, A., « La loi du 13 mai 1999 relative aux sanctions administratives dans les communes », CUP, février 2000, Le point sur le droit pénal, p. 213 et suivantes et spécialement pp. 220-223.

⁶⁹ Voir OOP30ter, point I.3.3.

V. RICHTLIJNEN INZAKE HET STRAFRECHTELIJK BELEID

Volgende richtlijnen gelden vanzelfsprekend slechts voor zover adequate gemeentelijke reglementen werden genomen door de steden en gemeenten van uw gerechtelijk arrondissement.

A. PROCEDURELE RICHTLIJNEN

De reeds verschenen rechtspraak en rechtsleer (zowel over de wet van 1999 als over de wijzigingswetten van 2004)⁷⁰, geven aan dat de toepassing van deze wettelijke bepalingen tal van procedurele en praktische problemen stelt.

⁷⁰ Voor meer diepgaande besprekingen betreffende de wet van 13 mei 1999 raadplege men o.a.: F. SCHUERMANS en D. LYBAERT, "Wie het kleine niet eert... Het gemeentelijk handhavingsrecht als onderdeel van een meer globale aanpak: het gewapend bestuur", *Vigiles* 1999, nr. 3, p. 10-17; S. WYCKAERT, "De wet van 13 mei 1999 tot invoering van gemeentelijke administratieve sancties", *A.J.T. Recente Wetgeving*, 1998-1999, 14-21; A. COENEN, « La loi du 13 mai 1999 relative aux sanctions administratives dans les communes », *Mouv.Comm.* 1999, p. 545; M. BOES, "De wet gemeentelijke administratieve sancties", *T. Gem.* 2000, 115-147; L. VENY, L. DE GEYTER en F. VANDRIESSCHE, "De invoering van gemeentelijke administratieve sancties of naar publieke rechtshandhaving op lokaal vlak in België?", *A.J.T.* 1999-2000, 157-173; M. BOES, "De wet gemeentelijke administratieve sancties", *T. Gem.* 2000, p. 115 - 147; J. DUJARDIN, W. SOMERS, L. VAN SUMMEREN en J. DEBEYSER, *Praktisch Handboek voor Gemeenterecht*, Brugge, Die Keure, 2001, p. 332; C. MOLITOR, "La loi du 13 mai 1999 relative aux sanctions administratives dans les communes et les pouvoirs de police des autorités communales", *Rev.dr.commun.* 2001, 150-173; S. MEIJLAERS (red), *Gemeentelijke administratieve sancties*. Hoe overlast aanpakken, Brussel, VVSG et Politeia NV, 2001; 108 p.; A. VANDENDRIESSCHE, « De algemene administratieve politie op gemeentelijk vlak in de rechtspraak van de Raad van State », *T.Gem.* 2001/3, p. 165-188; C. MOLITOR, « La loi du 13 mai 1999 relative aux sanctions administratives dans les communes et les pouvoirs de police des autorités communales », *Rev.droit communal* 2001, p. 150 - 173; A. MASSET, « Les sanctions administratives dans les communes », *J.T.* 2001, p. 833 - 838; A. MASSET, « Les sanctions administratives dans les communes », *A.P.T.* 1/2002, p. 12 - 23; S. VAN GARSSE, De administratieve politiebevoegdheid van de burgemeester, *T.B.P.* 2001, p. 141-147; E. WILLEMART, « La répression administrative en Belgique et les sanctions administratives communales », *A.P.T.* 1/2002, p. 3 - 11; A. COENEN, « Les sanctions administratives dans les communes », *Mouv.Comm.* 2001, p. 543-556; V. RAMELOT, Sanctions administratives et nouvelles mesures: le Ministre parachève l'ouvrage, *Mouv.Comm.* 2001, p. 397 - 402; C. CUSTERS, "La loi du 13 mai 1999 relative aux sanctions administratives dans les communes: apports réels et difficultés d'application", *A.P.T.* 2002, 27-31; J.M. VAN BOL, « Réflexions sur les nouveaux moyens d'actions du bourgmestre en matière de police administrative », *A.P.T.* 1/2002, p. 24-26; G. CUSTERS, « La loi du 13 mai 1999 relative aux sanctions administratives dans les communes: apports réels et difficultés d'application », *A.P.T.* 1/2002, p. 27 - 33; J. BOUVIER, « Sanctions administratives: législation du paradoxe », *A.P.T.* 1/2002, p. 32-33; J. BOUVIER, « Les sanctions administratives: mode de gestion ou question de mode? », *Mouv.Com* 2002/5, p. 197-199; D. YERNAULT, « Les sanctions administratives communales et le principe de contradiction devant l'administration et le juge », *A.P.T.* 1/2002, p. 34 - 48; V. RAMELOT, « En route (suite voir page suivante)

V. DIRECTIVES DE POLITIQUE CRIMINELLE

Les directives qui suivent valent bien entendu pour autant que des règlements communaux appropriés aient été pris par les villes et communes de votre arrondissement judiciaire.

A. DIRECTIVES DE PROCEDURE

La jurisprudence et la doctrine déjà publiées (sur la loi de 1999, ainsi que sur les lois modificatives de 2004)⁷⁰ révèlent que l'application de ces dispositions législatives engendre de nombreux problèmes procéduraux et pratiques.

⁷⁰ Pour des commentaires plus approfondis sur la loi du 13 mai 1999, consultez entre autres: F. SCHUERMANS et D. LYBAERT, "Wie het kleine niet eert ... Het gemeentelijk handhavingsrecht als onderdeel van een meer globale aanpak: het gewapend bestuur", *Vigiles* 1999, nr. 3, p. 10-17; S. WYCKAERT, "De wet van 13 mei 1999 tot invoering van gemeentelijke administratieve sancties", *A.J.T. Recente Wetgeving*, 1998-1999, 14-21; A. COENEN, "La loi du 13 mai 1999 relative aux sanctions administratives dans les communes", *Mouv.Comm.* 1999, p. 545; M. BOES, "De wet gemeentelijke administratieve sancties", *T. Gem.* 2000, 115-147; L. VENY, L. DE GEYTER et F. VANDRIESSCHE, "De invoering van gemeentelijke administratieve sancties of naar publieke rechtshandhaving op lokaal vlak in België?", *A.J.T.* 1999-2000, 157-173; M. BOES, "De wet gemeentelijke administratieve sancties", *T. Gem.* 2000, p. 115 - 147; J. DUJARDIN, W. SOMERS, L. VAN SUMMEREN et J. DEBEYSER, *Praktisch Handboek voor Gemeenterecht*, Brugge, Die Keure, 2001, p. 332; C. MOLITOR, "La loi du 13 mai 1999 relative aux sanctions administratives dans les communes et les pouvoirs de police des autorités communales", *Rev.dr.commun.* 2001, 150-173; S. MEIJLAERS (red), *Gemeentelijke administratieve sancties*. Hoe overlast aanpakken, Brussel, VVSG et Politeia NV, 2001; 108 p.; A. VANDENDRIESSCHE, "De algemene administratieve politie op gemeentelijk vlak in de rechtspraak van de Raad van State", *T.Gem.* 2001/3, p. 165-188; C. MOLITOR, « La loi du 13 mai 1999 relative aux sanctions administratives dans les communes et les pouvoirs de police des autorités communales », *Rev.droit communal* 2001, p. 150 - 173; A. MASSET, « Les sanctions administratives dans les communes », *J.T.* 2001, p. 833 - 838; A. MASSET, « Les sanctions administratives dans les communes », *A.P.T.* 1/2002, p. 12 - 23; S. VAN GARSSE, "De administratieve politiebevoegdheid van de burgemeester", *T.B.P.* 2001, p. 141-147; E. WILLEMART, « La répression administrative en Belgique et les sanctions administratives communales », *A.P.T.* 1/2002, p. 3 - 11; A. COENEN, « Les sanctions administratives dans les communes », *Mouv.Comm.* 2001, p. 543-556; V. RAMELOT, « Sanctions administratives et nouvelles mesures: le Ministre parachève l'ouvrage », *Mouv.Comm.* 2001, p. 397 - 402; C. CUSTERS, "La loi du 13 mai 1999 relative aux sanctions administratives dans les communes: apports réels et difficultés d'application », *A.P.T.* 2002, 27-31; J.M. VAN BOL, « Réflexions sur les nouveaux moyens d'actions du bourgmestre en matière de police administrative », *A.P.T.* 1/2002, p. 24-26; G. CUSTERS, « La loi du 13 mai 1999 relative aux sanctions administratives dans les communes: apports réels et difficultés d'application », *A.P.T.* 1/2002, p. 27 - 33; J. BOUVIER, « Sanctions administratives: législation du paradoxe », *A.P.T.* 1/2002, p. 32-33; J. BOUVIER, « Les sanctions administratives: mode de gestion ou question de mode ? », *Mouv.Com* 2002/5, p. 197-199; D. YERNAULT, « Les sanctions administratives communales et le principe de contradiction devant l'administration et le juge », *A.P.T.* 1/2002, p. 34 - 48; V. RAMELOT, « En route (suite voir page suivante)

a) De inbreuken van de tweede soort: de feiten beoogd in de artikelen 526, 537, 545, 559, 1°, 561, 1° en 563, 2° en 3° Sw.

1. Snelheid van handelen

U dient zo snel mogelijk na te gaan of het opportuun is deze feiten strafrechtelijk te vervolgen. Hierbij dient u rekening te houden met het feit dat artikel 545 Sw. ook gebruikt kan worden ingeval van ontsnapping door een gevangene en dat bepaalde feiten gestraft door artikel 526 Sw. eventueel kunnen vallen onder het toepassingsgebied van de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden, waarvoor geen administratieve sanctie is voorzien.

2. De afwezigheid van reactie

Uw bijzondere aandacht wordt gevestigd op het feit dat de afwezigheid van reactie van uwentwege binnen de termijn van twee maanden het **verval van de strafvordering** tot gevolg heeft. Noch een rechtstreekse dagvaarding, noch een burgerlijke partijstelling zal in dat geval ontvankelijk zijn.

Het zal derhalve aangewezen zijn een bijzondere aandacht te besteden aan een snelle afhandeling van deze dossiers (zowel vanwege de parketsecretariaten als de magistraten), teneinde te vermijden dat zij een "standaard"-oriëntering krijgen.

b) De inbreuken van de derde soort: de feiten beoogd in de artikelen 327 tot 330, 398, 448 en 461 tot 463 Sw.

1. De taak van het openbaar ministerie

Het openbaar ministerie blijft meester over de beoordeling van de opportuniteit van de te verkiezen sanctie.

(vervolg)

contradiction devant l'administration et le juge », *A.P.T.* 1/2002, p. 34 – 48; V. RAMELOT, « En route vers un véritable contentieux administratif communal », *Mouv.Com* 2001/6-7, p. 312-318; V. RAMELOT, « Le modèle de règlement général de police de Bruxelles ou la loi du 13 mai 1999 au banc d'essai », *A.P.T.* 1/2002, p. 39 – 54; S. MANTOVANI, « Les amendes administratives communales – Le cas de la ville de Liège », *Mouv.Com* 2002/5, p. 200-203.

Voor besprekingen van de wetsontwerpen zie N. DE VOS en L. VENY, "Doorbraak van gemeentelijke bestuurlijke sancties? Recente wijzigingen aan de Nieuwe Gemeentewet", *N.J.W.* 2004, nr. 77, p. 790-797; M. VERBEEK, "Gemeentesecretaris wordt rechter en ambtenaar", *Lokaal*, 2004, nr. 7, p. 14-15; L. VENY, T. DE SUTTER en S. CASTELAIN, "Gemeentelijke administratieve sancties ... bis", *Gandais Actueel X*, Mechelen, Kluwer, p. 65-106; F. SCHUERMANS, "Gemeentelijke administratieve sancties en gewapend bestuursrecht: naar een embryo van bestuurlijke parketten", te verschijnen in de reeks Cahier Tegenspraak bij *Die Keure*, 2004.

a) Les infractions du deuxième groupe: les faits visés aux articles 526, 537 ? 545, 559, 1°, 561, 1° et 563, 2° et 3° CP

1. Rapidité d'action

Vous veillerez à examiner au plus vite l'opportunité de poursuivre pénalement ces faits. Vous tiendrez compte notamment de ce que l'article 545 du Code pénal peut être utilisé en cas d'évasion de détenu et de ce que certains faits sanctionnés par l'article 526 du Code pénal peuvent éventuellement entrer dans le champ d'application de la loi du 30 juillet 1981 tendant à réprimer certains actes inspirés par le racisme ou la xénophobie, pour lesquels aucune sanction administrative n'est prévue.

2. L'absence de réaction

Votre spéciale attention est attirée sur le fait qu'une absence de réaction de votre part dans le délai de deux mois entraîne **la forclusion de l'action publique**. Ni la citation directe, ni la constitution de partie civile ne seront dans ce cas recevables.

Il conviendra donc d'être particulièrement attentif à un traitement rapide de ces dossiers (tant de la part des secrétariats des parquets que de la part des magistrats) afin d'éviter qu'ils reçoivent une orientation «par défaut».

b) Les infractions du troisième groupe: les faits visés aux articles 327 à 330, 398, 448 et 461 à 463 CP

1. La mission du Ministère public

Le Ministère public reste maître de l'opportunité du choix de la sanction.

(suite)

vers un véritable contentieux administratif communal », *Mouv.Com* 2001/6-7, p. 312-318; V. RAMELOT, « Le modèle de règlement général de police de Bruxelles ou la loi du 13 mai 1999 au banc d'essai », *A.P.T.* 1/2002, p. 39 – 54; S. MANTOVANI, « Les amendes administratives communales – Le cas de la ville de Liège », *Mouv.Com* 2002/5, p. 200-203.

Pour des commentaires sur les projets de loi, voir N. DE VOS et L. VENY, "Doorbraak van gemeentelijke bestuurlijke sancties? Recente wijzigingen aan de Nieuwe Gemeentewet", *N.J.W.* 2004, nr. 77, p. 790-797; M. VERBEEK, "Gemeentesecretaris wordt rechter en ambtenaar", *Lokaal*, 2004, nr. 7, p. 14-15; L. VENY, T. DE SUTTER en S. CASTELAIN, "Gemeentelijke administratieve sancties ... bis", *Gandais Actueel X*, Maline, Kluwer, p. 65-106; F. SCHUERMANS, "Gemeentelijke administratieve sancties en gewapend bestuursrecht: naar een embryo van bestuurlijke parketten", à apparaître dans la série Cahier Tegenspraak chez *Die Keure*, 2004.

Zijn er redenen om niet ogenblikkelijk een standpunt in te nemen (evolutie van de letsels, evolutie van de persoonlijke toestand van de dader, enz...), dan verdient het de voorkeur de gemeente hierover in het ongewisse te laten laten, eerder dan op grond van een onvolledig dossier een overhaast standpunt in te nemen. Aldus behoudt u de mogelijkheid om met kennis van zaken een definitieve beslissing te nemen (sepot, waarschuwing, VSBG, strafbemiddeling, rechtstreekse dagvaarding,...).

Het is in het algemeen aangewezen om, in het kader van deze beoordeling, rekening te houden met de situatie en de belangen van het slachtoffer en, zeker wat de feiten opgesomd in artikel 398 Sw. betreft, met de ernst van de schade die hij heeft geleden.

2. Slagen en verwondingen en partnergeweld

Artikel 398 Sw. heeft uitsluitend betrekking heeft op gewone slagen en verwondingen. Men zal dus aandacht dienen te hebben voor het feit dat artikel 119*bis* NGW **niet** van toepassing is op partner- of intrafamiliaal geweld zoals bepaald in artikel 410 Sw.

3. Bedreigingen

De artikelen 327 tot 330 van het Strafwetboek kunnen betrekking hebben op bijzonder ernstige feiten die aanzienlijke gevolgen op sociaal vlak met zich meebrengen (art. 328*bis* Sw.). In een dergelijke context wordt in het bijzonder afgeraden een beroep te doen op administratieve sancties.

c) De procedure voor de politierechtbank of jeugdrechtbank

De niet-verschijning van de partij die het beroep aantekent heeft de onontvankelijkheid van het beroep tot gevolg⁷¹. Het beroep wordt ingesteld bij een gemotiveerd verzoekschrift. De politierechter en de jeugdrechter doen uitspraak over het beroep na een tegensprekelijk debat waarop de principes en de regels eigen aan de burgerlijke procedure van toepassing zijn.^{72 73}

S'il existe des raisons de ne pas prendre position directement (l'évolution des blessures, l'évolution de la situation personnelle de l'auteur, etc...), il est préférable de ne rien faire savoir à la commune, plutôt que de prendre attitude de manière précipitée, sur la base d'un dossier incomplet. Vous sauvegarderez ainsi la possibilité de prendre une décision définitive en connaissance de cause (le classement sans suite, l'avertissement, l'arrangement à l'amiable, la médiation pénale, la citation directe,...).

Il convient de manière générale, dans cette appréciation, de tenir compte de la situation et des intérêts de la victime et, certainement pour les faits relevant de l'article 398 CP, de prendre en considération la gravité du dommage qu'elle a subi.

2. Coups et blessures et violence conjugale

L'article 398 du Code pénal ne concerne que les coups et blessures simples. Il convient donc d'être attentif au fait que l'article 119*bis* **ne s'applique pas** à la violence conjugale ou intra familiale reprise à l'article 410 CP.

3. Menaces

Les articles 327 à 330 du Code pénal sont susceptibles de concerner des faits d'une particulière gravité entraînant des répercussions sociales importantes (art. 328*bis* CP). Le recours aux sanctions administratives sera spécialement contre-indiqué dans un tel contexte.

c) La procédure devant le tribunal de police ou le tribunal de la jeunesse

L'absence de comparution de la partie qui introduit le recours entraîne l'irrecevabilité de celui-ci.⁷¹ Le recours est formé par une requête écrite motivée. Le juge de police et le juge de la jeunesse se prononcent sur le recours après un débat contradictoire, auquel les principes et les règles propres à la procédure civile sont applicables.^{72 73}

⁷¹ Verslag over het Wetsontwerp tot invoering van gemeentelijke administratieve sancties, Kamer, zittingsperiode 1998-1999 (49), 2031/4, 30; C. De Roy, Bestrijding van overlast blijkt een lastige juridische klus: over wijziging van de wijziging van de gemeentelijke administratieve sancties, in R.W., Antwerpen, Intersentia, 2005, p. 441; N. De Vos en L.M. Veny, Gemeentelijke bestuurlijke sancties... Een nieuwe mogelijkheid tot bestraffing van jongeren bij openbare overlast, in R.W., Antwerpen, Intersentia, 2005, p. 481.

⁷² OOP 30*bis*, punt 38.

⁷³ Art. 119*bis*, §12, derde en laatste lid van de nieuwe gemeentewet.

⁷¹ Rapport sur le projet de loi relatif aux sanctions administratives dans les communes, Chambre, législature 1998-1999 (49), 2031/4, 30 ; C. De Roy, Bestrijding van overlast blijkt een lastige juridische klus: over wijziging van de wijziging van de gemeentelijke administratieve sancties, in R.W., Antwerpen, Intersentia, 2005, p. 441; N. De Vos en L.M. Veny, Gemeentelijke bestuurlijke sancties... Een nieuwe mogelijkheid tot bestraffing van jongeren bij openbare overlast, in R.W., Antwerpen, Intersentia, 2005, p. 481.

⁷² OOP 30*bis*, point 38.

⁷³ Art. 119*bis*, §12, troisième et dernier alinéas NLC.

d) De aanwezigheid van het openbaar ministerie

Gelet op het burgerlijk karakter van deze procedures, zal de opdracht van het openbaar ministerie er niet in bestaan als woordvoerder van de gemeenteambtenaar op te treden. Zijn voornaamste taak zal er, in voorkomend geval, in bestaan te waken over de naleving van de wet; dit in het raam van zijn algemene adviesbevoegdheid.

1. Bij de politierechtbank

Het onderzoek van de beroepen inzake de misdrijven van de eerste soort noodzaakt in principe geen tussenkomst of aanwezigheid van het openbaar ministerie, omwille van het louter administratieve karakter van deze beroepen.

Inzake de misdrijven van de tweede en de derde soort, worden de tussenkomst en de aanwezigheid van het openbaar ministerie, met toepassing van de artikelen 138 en 601ter Ger.W., ambtshalve of op vraag van de rechtbank, aangeraden wanneer dossiers of procedures die principekwesties inhouden, worden ingeroepen, zoals problemen inzake de bevoegdheid van de politierechtbank.

Gelet op de betrekkelijk lage inzet (een geldboete van hoogstens 250€), zal de opportuniteit van de aanwezigheid van het openbaar ministerie overigens dienen te worden benaderd vanuit overwegingen van strafrechtelijk beleid en in functie van de beschikbare capaciteit.

2. Bij de jeugdrechtbank

De aanwezigheid van het openbaar ministerie maakt een wettelijke vereiste uit⁷⁴. Zij wordt daarenboven noodzakelijk gemaakt omwille van de mogelijkheid waarover de rechtbank beschikt om de geldboete te vervangen door een maatregel van bewaring, behoeding of opvoeding zoals bepaald in art. 37 van de Jeugdbeschermingswet. De tekst, zoals gewijzigd door de wet van 20 juli 2005, verduidelijkt dat " *in dit geval artikel 60 van de wet van 8 april 1965 op de jeugdbescherming van toepassing is*". Men kan overigens opmerken dat de parketmagistraten van de jeugdsecties meestal over inlichtingen beschikken betreffende de betrokken minderjarigen of de omgeving waarin zij leven.

d) La présence du ministère public

Le ministère public n'aura pas pour mission d'être le porte-parole du fonctionnaire communal. Sa principale mission sera le cas échéant de veiller au respect de la loi, dans le cadre de sa compétence générale d'avis.

1. Au tribunal de police

L'examen des recours relatifs aux infractions du premier groupe n'appelle pas, en principe, l'intervention ou la présence du ministère public, en raison de leur caractère exclusivement administratif.

En ce qui concerne les infractions des deuxième et troisième groupes, la présence et l'intervention du ministère public en application des articles 138 et 601ter du Code judiciaire, d'office ou à la demande du tribunal, sont recommandées lorsque sont évoqués des dossiers ou des procédures recelant des questions de principe, tels des problèmes de compétence du tribunal de police.

Les considérations de politique criminelle et les contraintes liées à la capacité disponible régiront pour le surplus l'opportunité de la présence du ministère public, tenant compte de la relativité de l'enjeu (une amende d'un montant maximal de 250€).

2. Au tribunal de la jeunesse

La présence du ministère public constitue une exigence légale⁷⁴. Elle est de surcroît rendue nécessaire par la possibilité qu'a le tribunal de remplacer l'amende par une mesure de garde, de préservation ou d'éducation prévue par l'article 37 de la loi relative à la protection de la jeunesse. Le texte, tel que modifié par la loi du 20 juillet 2005, précise que « *dans ce cas, l'article 60 de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse est d'application.* ». On notera que les magistrats de parquet des sections de la jeunesse sont susceptibles de disposer d'informations relatives aux mineurs concernés ou au milieu où ils vivent.

⁷⁴ Art. 765 Ger.W.

⁷⁴ Art. 765 Code Judiciaire.

Voor de jeugdrechtbank zal de aandacht van het openbaar ministerie in het bijzonder dienen te zijn gericht op de coherentie van de reacties op door minderjarigen gepleegde als misdrijf omschreven feiten, evenals op de inachtneming van de regels inzake de bijstand aan de minderjarige door een advocaat (artikel 119bis, § 9bis NGW) en het bestaan van een daadwerkelijke poging tot bemiddeling (artikel 119ter NGW).

e) Territoriale bevoegdheid van de jeugdrechtbank

De wetten van 2004 hebben de territoriale bevoegdheidsregels inzake de jeugdrechtbank zoals vastgelegd in artikel 44 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming niet gewijzigd. Bijgevolg dient het beroep van de minderjarige tegen de administratieve geldboete te worden ingesteld bij de jeugdrechtbank van de verblijfplaats van de ouders, de voogd of degene die hem onder hun bewaring hebben. Wanneer deze geen verblijfplaats in België hebben of hun verblijfplaats onbekend of onzeker is, is de bevoegde jeugdrechtbank die van de plaats waar de betrokkene het als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd, van de plaats waar hij is gevonden of van de plaats waar de instelling waaraan hij door de bevoegde instanties werd toevertrouwd haar residentie of zetel heeft.

M.a.w. een minderjarige die in Aarlen woont en tijdens de vakantie aan de Belgische kust in Oostende een inbreuk pleegt op het gemeentelijk reglement van Oostende en door de aangewezen ambtenaar te Oostende wordt gestraft, zal zijn beroep moeten instellen bij de jeugdrechtbank te Aarlen en *vice-versa*. Dit betekent dat de jeugdrechter te Aarlen kennis zal moeten nemen van het betrokken gemeentelijk reglement van Oostende. Dit geldt vanzelfsprekend voor de procureur des Konings die kan opteren hetzij voor een administratieve afhandeling, hetzij voor een afhandeling via het straf- of jeugdbeschermingsrecht.

Devant le tribunal de la jeunesse, le ministère public devra être particulièrement attentif à la cohérence des réactions face à des faits qualifiés infraction commis par des mineurs d'âge, au respect des règles relatives à l'assistance du mineur par un avocat (article 119bis, §9bis NLC) et à l'existence d'une tentative effective de médiation (article 119ter NLC).

e) La compétence territoriale du tribunal de la jeunesse

Les lois de 2004 n'ont pas modifié les règles relatives à de la compétence territoriale du tribunal de la jeunesse, déterminée par l'article 44 de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse. En conséquence, le recours du mineur contre une amende administrative doit être introduit auprès du tribunal de la jeunesse de la résidence des parents, du tuteur ou des personnes qui en ont la garde. Lorsque ceux-ci n'ont pas de résidence en Belgique ou lorsque leur résidence est inconnue ou incertaine, le tribunal de la jeunesse compétent est celui du lieu où l'intéressé a commis le fait qualifié infraction, du lieu où il est trouvé ou du lieu où la personne ou l'établissement auquel il a été confié par les instances compétentes a sa résidence ou son siège.

Autrement dit, un mineur habitant Arlon et commettant un fait en contravention au règlement communal d'Ostende pendant ses vacances à la côte belge sanctionné par le fonctionnaire désigné à Ostende, doit introduire son recours auprès du tribunal de la jeunesse d'Arlon et vice versa. Cela signifie que le juge de la jeunesse d'Arlon devra prendre connaissance du règlement communal d'Ostende. Cela vaut évidemment pour le procureur du Roi, auquel il revient d'opter pour un traitement administratif ou pour un traitement de type pénal ou protectionnel.

f) Het gerechtelijk verleden

Het is aan te raden geen al te groot belang te hechten aan het gerechtelijk verleden, wanneer het gaat om de keuze tussen een strafrechtelijke of administratiefrechtelijke afhandeling voor weinig ernstige feiten. M.a.w. een gerechtelijk verleden betekent *ipso facto* geen tegenaanwijzing voor een administratieve afhandeling.

B. OVERLEGBELEID

a) Het overleg met de gemeenten

Het is duidelijk dat overleg en goede communicatie met de lokale besturen essentieel zijn.

De beslissing om van bepaalde gedragingen een administratieve inbreuk te maken, behoort immers enkel tot bevoegdheid van de gemeente. Maar de toepasbaarheid van het systeem, wanneer het inbreuken van de tweede en derde soort betreft, wordt ondergeschikt aan de beslissingen – of het gebrek aan beslissing – van het openbaar ministerie.

De coherentie en de efficiëntie van, enerzijds, het strafrechtelijk beleid en, anderzijds, het administratief beleid, maken de coördinatie ervan noodzakelijk. Deze noodzaak betreft vanzelfsprekend de administratieve sanctionering van de inbreuken van de tweede en derde soort, maar eveneens de hypothesen van overlapping of cumulatie van politiereglementen en concurrerende strafrechtelijke bepalingen, die niet door de wet worden geregeld (zie supra hoofdstuk IV).

Dit overleg en deze communicatie dienen de procureur des Konings de mogelijkheid te bieden:

- een duidelijk zicht te hebben op de draagwijdte van de politiereglementen en -verordeningen, niet alleen deze waarin een administratieve geldboete wordt voorzien voor de inbreuken van de tweede en derde soort, maar ook voor deze van de eerste soort. Zelfs indien deze laatste niet langer strafrechtelijk gesanctioneerd worden, is het nuttig voor de Procureur des Konings om te weten welk overlastgedrag gemeentelijk sanctioneerbaar blijft of wordt;
- het invoeren te bevorderen van zo eenvormig mogelijke reglementen in de gemeenten van eenzelfde politiezone en eenzelfde arrondissement;

f) Les antécédents judiciaires

Il est recommandé de ne pas accorder une importance excessive aux antécédents judiciaires lorsqu'il s'agira de choisir entre un traitement pénal ou administratif pour des faits de peu de gravité. Autrement dit, des antécédents judiciaires ne constituent pas *ipso facto* une contre-indication pour un traitement administratif.

B. POLITIQUE DE CONCERTATION

a) La concertation avec les communes

Il est clair qu'une concertation et une bonne communication avec les administrations locales sont essentielles.

Certes, la décision d'ériger certains comportements en infraction administrative relève du seul pouvoir communal. Mais l'applicabilité du système, lorsqu'il concerne des infractions des deuxième et troisième groupes, est subordonnée aux décisions – ou à l'absence de décision – du ministère public.

La cohérence et l'efficacité des politiques criminelles d'une part et administratives d'autre part imposent leur coordination. Cette nécessité concerne bien sûr l'incrimination administrative des infractions des deuxième et troisième groupes, mais aussi les hypothèses, non réglées par la loi (voir ci-avant le chapitre IV), de chevauchement ou de cumul entre règlements de police et dispositions pénales concurrentes.

Ces concertation et communication doivent entre autres permettre au procureur du Roi

- d'avoir une vue précise sur la portée des règlements et ordonnances de police qui prévoient des amendes administratives, pour les infractions des deuxième et troisième groupe comme pour celles du premier groupe. Même lorsque ces dernières ne sont plus sanctionnées pénalement, il est utile que le procureur du Roi sache quel comportement de nuisance est ou demeure punissable à l'échelon communal;
- de promouvoir l'adoption de réglementations aussi uniformes que possible dans les communes d'une même zone de police et d'un même arrondissement;

- de harmonisering en de verenigbaarheid van deze reglementen met de keuzes inzake strafrechtelijk beleid van het parket te bevorderen.

Er wordt algemeen aanbevolen:

- dat de inbreuken van de eerste soort zouden worden beteugeld door middel van administratieve sanctioneringen en niet opnieuw strafrechtelijk gereguleerd zouden worden, opdat de wetten van 13 mei 1999 en 17 juni 2004, gewijzigd door de wet van 20 juli 2005, geen dode letter zouden blijven;
- dat de inbreuken van de derde soort binnen het strafrecht zouden worden gehouden, teneinde geen verschillen in behandeling noch discriminerende vormen van beleid te doen ontstaan;

Het is in dit opzicht aangewezen in herinnering te brengen dat een kopie van de processen-verbaal wordt bezorgd aan de bevoegde gemeenteburgemeester ongeacht de beoogde administratieve sancties en de houding van het parket. Het gebrek aan een administratieve sanctionering biedt de mogelijkheid problemen verbonden met deze verplichting tot bezorgen van een kopie te vermijden en die met name betrekking hebben op de bescherming van het privéleven, het geheim van het onderzoek of de bewaring en het beheer van deze processen-verbaal door de gemeentelijke diensten.

- dat het type afhandeling van de inbreuken van de tweede soort zou worden vastgesteld in functie van de sociologische gegevens die eigen zijn aan elk arrondissement, de omvang of de specifieke kenmerken van de beoogde strafbare gedragingen, alsmede in functie van de respectievelijke reactiecapaciteit van de gemeentelijke instanties en het openbaar ministerie, in termen van prioriteiten.

Het verdient hier in herinnering te brengen dat de Omzendbrief OOP 30*bis* van 3 januari 2005 van de Minister van Binnenlandse zaken in zijn punt 31 de aanbeveling bevat dat "een overleg met de diensten van de procureur des Konings van het rechtsgebied waaronder de gemeente valt" zou plaatsvinden voorafgaand aan het in werking treden van de politiereglementen en -verordeningen.

- de favoriser l'harmonisation et la compatibilité de ces réglementations avec les choix de politique criminelle du parquet.

Il sera généralement recommandé:

- que les infractions du premier groupe soient appréhendées par le biais d'incriminations administratives et ne soient pas repénalisées, sous peine de vider de leur substance les lois du 13 mai 1999 et du 17 juin 2004 modifiées par la loi du 20 juillet 2005
- que les infractions du troisième groupe soient maintenues dans le champ pénal, sous peine d'entraîner des disparités de traitement et des politiques discriminatoires;

Il convient à cet égard de garder à l'esprit que les procès-verbaux sont transmis en copie au fonctionnaire communal compétent quelles que soient les infractions administratives visées et quelle que soit l'attitude du parquet. L'absence d'incrimination administrative permet de faire l'économie des problèmes liés à cette obligation de transmission, qui concernent notamment la protection de la vie privée, le secret de l'enquête ou la conservation et la gestion de ces procès-verbaux par les services communaux.

- que le type de traitement des infractions du deuxième groupe soit déterminé en fonction des données sociologiques propres à chaque arrondissement, de l'ampleur ou des spécificités des comportements infractionnels visés, et des capacités respectives de réaction des instances communales et du ministère public, en termes de priorité.

On rappellera à cet égard que la circulaire OOP 30*bis* du 3 janvier 2005 du ministre de l'Intérieur recommande en son point 31 qu'« une concertation avec les services du procureur du Roi du ressort dont dépend la commune » ait lieu avant l'entrée en vigueur des règlements et ordonnances de police.

Het is wenselijk dat dit overleg zou worden georganiseerd vooraleer deze reglementen en verordeningen worden aangenomen en, op basis van hun evaluatie, zou voortduren na de inwerkingtreding ervan.

Een dergelijk overleg zal in het algemeen wellicht weinig efficiënt zijn wat minderjarigen betreft, met name rekening houdend met de regels inzake territoriale bevoegdheid vastgelegd door de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming. Deze moeilijkheid is trouwens verbonden met het gezamenlijke bestaan van fundamenteel verschillende en moeilijk verenigbare optieken: het systeem van de administratieve geldboetes is gefocust op een in de gemeente gelokaliseerd feit, terwijl de wet betreffende de jeugdbescherming gericht is op een persoon in zijn familiale context.

Zonder afbreuk te doen aan de in hoofdstuk III, sub. B. b) 2. van onderhavige omzendbrief beoogde mogelijkheid, lijkt het algemeen meer aangewezen – bovendien rekening houdend met het voorwerp van beroep aanhangig gemaakt bij het Arbitragehof – de gemeenteambtenaar de mededeling te doen, voorzien door artikel 119bis, §8, 2de lid NGW, dat een opsporingsonderzoek of gerechtelijk onderzoek werd geopend of vervolging werd ingesteld, wanneer het inbreuken van de tweede soort betreft gepleegd door minderjarigen.

Op een nog meer algemene manier rijst de vraag welk gevolg men dient te geven aan de processen-verbaal die werden opgesteld voor feiten van de tweede soort, die tegelijkertijd een strafrechtelijke inbreuk en een administratiefrechtelijke inbreuk uitmaken, wanneer de dader ervan niet werd geïdentificeerd.

Omzendbrief OOP 30*bis* van de Minister van Binnenlandse Zaken voorziet inderdaad de mogelijkheid voor de aangewezen ambtenaar de politiediensten uit te nodigen het dossier te vervolledigen, in voorkomend geval na een bijkomend onderzoek, indien de gegevens van het proces-verbaal ontoereikend zijn (punt 2.2.2. nr. 25).

Niets lijkt immers in de weg te staan dat voornoemde ambtenaar één of andere inlichting inwint of laat inwinnen teneinde zijn dossier te vervolledigen.

Il est souhaitable que cette concertation soit instaurée avant l'adoption desdits règlements et ordonnances, et se poursuive au-delà de leur mise en œuvre, sur la base de leur évaluation.

De manière générale, l'efficacité de cette concertation apparaît devoir être singulièrement limitée en ce qui concerne les mineurs d'âge, compte tenu notamment des règles de compétence territoriale fixées par la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse. Cette difficulté est d'ailleurs liée à la coexistence de perspectives fondamentalement différentes et difficilement conciliables: le système des amendes administratives est focalisé sur un fait localisé dans la commune, tandis que la loi relative à la protection de la jeunesse est axée sur une personne dans son contexte familial.

Sans préjudice de la faculté envisagée au chapitre III de la présente, sub. B. b) 2., il apparaîtra généralement plus indiqué – tenant compte en outre de l'objet des recours dont la Cour d'arbitrage est saisie – de donner au fonctionnaire communal l'avis prévu par l'article 119bis, §8, 2ème alinéa, de la Nouvelle loi communale, qu'une information ou une instruction a été ouverte ou que des poursuites ont été entamées, lorsqu'il s'agit d'infractions du deuxième groupe commises par des mineurs.

De manière plus générale encore, se pose la question de savoir quel sort réserver aux procès-verbaux dressés pour des faits du deuxième groupe, constitutifs à la fois d'une infraction pénale et d'une infraction administrative, lorsque leur auteur n'a pas été identifié.

Certes, la circulaire OOP 30*bis* du ministre de l'Intérieur prévoit la possibilité pour le fonctionnaire désigné d'inviter les services de police à compléter le dossier, le cas échéant après une enquête complémentaire, si les données du procès-verbal sont insuffisantes (point 2.2.2 n° 25).

Rien ne paraît en effet faire obstacle à ce que ledit fonctionnaire recueille ou fasse recueillir l'un ou l'autre renseignement destiné à compléter son dossier.

Daarentegen machtigt geen enkele bepaling hem ertoe onderzoeksdaden te stellen of te laten stellen. Bovendien wordt hem een termijn van zes maanden verleend, vanaf de ontvangst van het proces-verbaal of de vaststelling, om een sanctie op te leggen.

Naast de overweging dat de termijn van twee maanden waarover de procureur des Konings beschikt om een standpunt in te nemen pas zou beginnen te lopen na de identificatie van de dader – hetgeen nogal riskant lijkt -, kan men geen andere keuze maken dan de gemeentelijke ambtenaar de door artikel 119bis, §8, 2de lid van de Nieuwe Gemeentewet voorziene inlichting te bezorgen dat een opsporingsonderzoek werd geopend of dat tot een klassering werd besloten bij gebrek aan voldoende bezwaren tegen een welbepaald persoon.

Bij gebrek hieraan zouden zowel de strafvordering (na twee maanden) als de administratieve vordering (na zes maanden) als definitief vervallen kunnen of moeten worden beschouwd.

Men zal terloops willen opmerken dat het systeem van het vereenvoudigd proces-verbaal in deze bijzondere context niet toepasbaar is.

b) De plaats en de modaliteiten van overleg

Het meest geschikte forum voor het scheppen van synergieën om te komen tot een coherente toepassing van de bepalingen van de Nieuwe Gemeentewet welke administratieve sancties invoeren, is wellicht de zonale veiligheidsraad waarin de bestuurlijke, gerechtelijke en politionele overheden zetelen die hierbij het meest rechtsreeks betrokken zijn.

De door de lokale politie verstrekte inlichtingen zijn immers van cruciaal belang voor de beoordeling van de opportuniteit van het opstellen van administratieve reglementen enerzijds en voor de keuze van de criteria die de toepassing ervan regelen anderzijds.

Het bestaan van reglementen die zouden verschillen van één gemeente tot een andere binnen één zelfde zone, betekent bovendien zowel voor het optreden van de politie als voor de werking van het lokale politiekorps een te vermijden handicap.

Par contre, aucune disposition ne l'autorise à procéder ou à faire procéder à des devoirs d'investigation. De surcroît, un délai de six mois lui est imparti, à compter de la réception de la copie du procès-verbal ou de la constatation, pour imposer une sanction.

Sauf à considérer – ce qui paraît hasardeux – que le délai de deux mois dont dispose le procureur du Roi pour prendre attitude ne commencerait à courir qu'après identification de l'auteur, il n'est d'autre choix que de donner au fonctionnaire communal l'avis prévu par l'article 119bis, §8, 2ème alinéa, de la Nouvelle loi communale, qu'une information a été ouverte ou qu'un classement est intervenu à défaut de charges suffisantes contre une personne déterminée.

A défaut, tant l'action publique (après deux mois) que l'action administrative (après six mois) pourraient ou devraient être considérées comme définitivement éteintes.

On notera au passage l'inapplicabilité en cette occurrence particulière, du système du procès-verbal simplifié.

b) Le lieu et les modalités de la concertation

Le forum le plus approprié pour la mise en place de synergies tendant à une application cohérente des dispositions de la Nouvelle loi communale instaurant des procédures de sanctions administratives est vraisemblablement le conseil zonal de sécurité, où siègent les autorités administratives, judiciaire et policières les plus directement intéressées.

Les renseignements fournis par la police locale revêtent en effet une importance cruciale pour l'appréciation de l'opportunité de l'établissement de règlements administratifs et pour le choix de critères régissant leur application.

L'existence de règlements qui différencieraient d'une commune à l'autre au sein d'une même zone est en outre de nature à constituer un handicap, que l'on tentera d'éviter, pour l'action policière et pour le fonctionnement du corps de police locale.

Het overleg tussen de gemeentelijke en de gerechtelijke overheden kan betrekking hebben zowel op de opportuniteit om administratieve sancties te voorzien voor een bepaalde vorm van gedrag, als op de modaliteiten voor de toepassing ervan. Dit laatste kan worden begrepen enerzijds in termen van criteria voor de oriëntatie van de processen-verbaal, en anderzijds in termen van praktische organisatie, meer bepaald wat de regeling van de residuaire gevallen van samenloop en cumulatie van sancties betreft, zoals uiteengezet in hoofdstuk IV van onderhavige omzendbrief.

De conclusies van het overleg zullen, op de één of andere manier, worden geformaliseerd via omzendingen met lokaal karakter of protocollen afgesloten tussen de gerechtelijke overheid en de gemeentelijke overheid/overheden, met inachtneming van ieders bevoegdheden. Deze omzendingen en protocollen dienen, alvorens afgesloten of verspreid te worden, ter goedkeuring te worden voorgelegd aan het territoriaal bevoegde parket-generaal.

c) Documentatie

De diensten van het departement Binnenlandse Zaken zijn niet in de mogelijkheid om de parketten de teksten of een lijst van de gemeentelijke reglementen die van toepassing zijn op deze materie, te bezorgen.

De parketten zullen er dus op toezien dat zij deze documenten, wat hun arrondissement betreft, ontvangen en dat zij deze in voorkomend geval overmaken aan het bevoegde parket.

Een synoptische tabel van deze reglementen, die er de draagwijdte van zal verduidelijken, zal regelmatig worden op punt gesteld en, in uitvoering van onderhavige omzendbrief, worden bezorgd aan de Procureur-generaal van het rechtsgebied waaronder het arrondissement valt.

Sont entre autres susceptibles d'être concernées par la concertation entre les autorités communales et l'autorité judiciaire, tant l'opportunité de prévoir des sanctions administratives pour tel ou tel type de comportement que les modalités de leur application, en termes de critères d'orientation des procès-verbaux comme en termes d'organisation pratique, notamment pour ce qui concerne le règlement des hypothèses résiduares de concours et de cumul de sanctions évoquées au chapitre IV de la présente.

Les conclusions de la concertation seront formalisées d'une manière ou d'une autre, par le biais de circulaires à caractère local ou de protocoles conclus entre l'autorité judiciaire et la ou les autorités communales, dans le respect de leurs compétences propres. Ces circulaires et protocoles seront soumis, avant leur diffusion ou conclusion, à l'approbation du parquet général territorialement compétent.

c) La documentation

Les services du département de l'Intérieur ne sont pas en mesure de mettre à la disposition des parquets les textes ou même une liste des règlements communaux applicables à la matière.

Les parquets veilleront donc à ce qu'ils leur soient procurés pour ce qui concerne leur arrondissement et à les transmettre le cas échéant au parquet compétent.

Un tableau synoptique desdits règlements, qui en précisera la portée, sera tenu régulièrement à jour et transmis, en exécution de la présente, au procureur général du ressort dont relève l'arrondissement.

VI. SAMENVATTENDE TABELLEN

Samenvattende tabel 1: Het parket **informeert** de gemeentelijke ambtenaar binnen de gestelde termijnen

PV van vaststelling van de inbreuk			
Verzending naar het Parket			
Inbreuken van de tweede soort: artikelen 526, 537, 545, 559,1°, 561,1°, 563, 2° en 3° Sw.		Inbreuken van de derde soort: artikelen 327 tot 330, 398, 448, 461 en 463 Sw.	
1 maand		2 maanden	
Het parket <u>informeert</u> de gemeentelijke ambtenaar, binnen de termijn van 2 maanden, te rekenen vanaf de ontvangst van het origineel van het proces-verbaal,		Het parket <u>informeert</u> de gemeentelijke ambtenaar,	
over een strafrechtelijke opvolging (opsporings-onderzoek, vervolgingen, klassering bij gebrek aan bezwaren)	over de afwezigheid van een strafrechtelijke vervolging (opportunitesspot)		over de afwezigheid van een strafrechtelijke vervolging en over het nut om een administratieve boete op te leggen
Verval van de administratieve vordering	Verval van de strafvordering		
Geen gemeentelijke administratieve boete	Gemeentelijke administratieve boete mogelijk		Gemeentelijke administratieve boete mogelijk
	Verzending van een aangetekende brief		Verzending van een aangetekende brief
	Conform de welomschreven procedure		Conform de welomschreven procedure
	Uitspraak van de administratieve sanctie		Uitspraak van de administratieve sanctie
	Kennisgeving van de beslissing		Kennisgeving van de beslissing
	1 maand		1 maand
	Beroep mogelijk		Beroep mogelijk
	Geen beroep	Beroep	Geen beroep
	Ambtshalve uitvoering		Ambtshalve uitvoering

Samenvattende tabel 2: het Parket **informeert** de gemeentelijke ambtenaar **niet** binnen de toegestane termijnen

PV van vaststelling van de inbreuk			
Verzending naar het Parket		eensluitend kopie aan de gemeentelijke ambtenaar	
Inbreuken van de tweede soort: artikelen 526, 537, 545 559,1°, 561,1°, 563, 2° en 3° Sw.		Inbreuken van de derde soort: artikelen 327 tot 330, 398, 448, 461 en 463 Sw.	
Het parket <u>informeert</u> de gemeentelijke ambtenaar <u>niet</u> , binnen de termijn van 2 maanden		Het parket <u>informeert</u> de gemeentelijke ambtenaar <u>niet</u> , binnen een termijn van 2 maanden, van het bestaan van een strafrechtelijke vervolging	
Verval van de strafvordering		Verval van de administratieve vordering	
<u>Enkel</u> een gemeentelijke administratieve boete mogelijk		Geen gemeentelijke administratieve boete mogelijk	
Verzending van een aangetekende brief			

VI. TABLEAUX RECAPITULATIFS

Tableau récapitulatif 1: le parquet *informe* le fonctionnaire communal dans les délais impartis

PV de constatation de l'infraction					
Envoi au parquet			copie conforme au fonctionnaire communal		
Infractions du 2ème groupe : articles 526, 537, 545, 559,1°, 561,1°, 563, 2° et 3° CP			Infractions du 3ème groupe : articles 327 à 330, 398, 448, 461 et 463 CP		
1 mois			2 mois		
Le parquet <u>informe</u> le fonctionnaire de la commune, dans un délai de 2 mois à compter de la réception de l'original du procès-verbal,			Le parquet <u>informe</u> le fonctionnaire de la commune, dans les deux mois,		
d'un suivi pénal (information, poursuites, classement à défaut de charges)	de l'absence de poursuites pénales (classement d'opportunité)				de l'absence de poursuites pénales et de l'opportunité d'infliger une amende administrative
Extinction de l'action administrative	Extinction de l'action publique				
Pas d'amende administrative communale	Possibilité d'amende administrative communale				Possibilité d'amende administrative communale
	Envoi d'une lettre recommandée				Envoi d'une lettre recommandée
	Procédure proprement dite				Procédure proprement dite
	Prononcé de la sanction administrative				Prononcé de la sanction administrative
	Notification de la décision				Notification de la décision
	1 mois Appel possible				1 mois Appel possible
	Pas d'appel	Appel			Pas d'appel Appel
	Exécution d'office				Exécution d'office

Tableau récapitulatif 2: le parquet *n'informe pas* le fonctionnaire communal dans les délais impartis

PV de constatation de l'infraction					
Envoi au Parquet			copie conforme au fonctionnaire communal		
Infractions du 2ème groupe : articles 526, 537, 545, 559,1°, 561,1°, 563, 2° et 3° CP			Infractions du 3ème groupe : articles 327 à 330, 398, 448, 461 et 463 CP		
Le parquet <u>n'informe pas</u> le fonctionnaire de la commune, dans un délai de 2 mois à compter de la réception de l'original du procès-verbal,			Le parquet <u>n'informe pas</u> le fonctionnaire de la commune, dans un délai de 2 mois, de l'existence de poursuites pénales		
Extinction de l'action publique			Extinction de l'action administrative		
Possibilité <u>uniquement</u> d'amende administrative communale			Pas de possibilité d'amende administrative communale		
Envoi d'une lettre recommandée					

Voor het College van procureurs-generaal (F. SCHINS, Procureur-generaal te Gent; C. DEKKERS, Procureur-generaal te Antwerpen; G. LADRIERE, Procureur-generaal te Bergen; C. VISART de BOCARME, Procureur-generaal te Luik; J. DE LENTDECKER, Procureur-generaal te Brussel),

Pour le Collège des procureurs généraux (F. SCHINS, Procureur général à Gand; C. DEKKERS, Procureur général à Anvers; G. LADRIERE, Procureur général à Mons; C. VISART de BOCARME, Procureur général à Liège ; J. DE LENTDECKER, Procureur général à Bruxelles),

F. SCHINS,
Procureur-generaal te Gent,
Voorzitter van het College.

F. SCHINS,
Procureur général à Gand,
Président du Collège.

BIJLAGEN

BIJLAGE I: EERSTE SOORT:

- Boek II, Titel X Sw.
  - Overtredingen van de eerste klasse (artikelen 551-554 Sw)
    - Het niet onderhouden, herstellen of reinigen van schoorstenen, ovens of fabrieken, waar gebruik gemaakt wordt van vuur
    - Het niet zorgen voor verlichting, hoewel zij ertoe verplicht worden
    - Nalaten van het reinigen van straten of doorgangen, wanneer aan de inwoner opgelegd.
    - Het belemmeren van (een deel van) de openbare weg zonder noodzaak of verlof en dit door voorwerpen achter te laten of uitgravingen te doen
    - Het nalaten van verlichting van de achtergelaten voorwerpen of uitgravingen op de openbare weg
    - Inbreuken op regelingen met betrekking tot kleine wegen
    - Nalaten van het afbreken of herstellen van bouwvallige gebouwen, niettegenstaande een aanmaning van de administratieve overheid
    - Achterlaten, plaatsen of neerleggen op de openbare weg van voorwerpen, die kunnen schaden
    - Achterlaten van voorwerpen, waarvan dieven of andere boosdoeners misbruik kunnen maken
    - Voorwerpen op een onvoorzichtige wijze naar iemand werpen, die kunnen belemmeren of bevuilen
    - Zonder daartoe gerechtigd te zijn, op andermans grond lopen of honden erover laten lopen, indien de grond is gereedgemaakt of bezaaid
    - In strijd met een verbod op bepaalde plaatsen vuurwapens afschieten of vuurwerk afsteken
  - Overtredingen van de tweede klasse (artikelen 556 tot 558 Sw)
    - Paarden, trek-, last- of rijdieren in een bewoonde plaats laten of doen binnendringen
    - Kwaadaardige of woeste dieren laten rondzwerven
    - Honden niet in het bedwang houden of aanhitsen voorbijgangers aan te vallen of te volgen, zelfs wanneer geen schade of kwaad wordt aangericht
    - Niet aannemen van echte en ongeschonden munten
    - Zonder daartoe gerechtigd te zijn, over gronden lopen of honden erover laten lopen, die bezet met graan, druiven of andere voortbrengsels, die (bijna) rijp zijn
    - Vee, trek-, last- of rijdieren op andermans grond doen of laten lopen op het ogenblik dat die met veldvruchten bezet zijn
    - Bestuurders van voertuigen of lastdieren, die niet steeds in de omgeving ervan blijven en die niet in staat zijn om ze te besturen of te begeleiden, die het midden van wegen bezetten, wanneer andere weggebruikers in de buurt zijn en die geen plaats maken voor andere weggebruikers
    - Overtredingen in het kader van het laden, de snelheid of het besturen van voertuigen of dieren
    - Kansspelen aanleggen of houden op openbare wegen
    - Het werpen van voorwerpen, die kunnen bevuilen of beschadigen, tegen verende voertuigen, huizen, gebouwen en afsluiting van een ander of in tuinen of besloten werven
    - Op plaatsen, waarvan zij eigenaar, huurder, deelpachter, pachter, vruchtgebruiker of gebruiker zijn tot andermans nadeel een ander huisdier dan die opgesomd in art. 538 Sw (nl. paarden of andere trek-, last- of rijdieren, hoornvee, schapen, geiten of varkens) kwaadwillig doden of ernstig verwonden
    - Roven van vaste veldvruchten of andere vaste nuttige voortbrengselen van de grond

-
- Overtredingen van de derde klasse (artikelen 559 tot 562 Sw)
    - Het veroorzaken van de dood of van zware verwondingen van dieren of vee, aan een ander toebehorend, door het laten rondzwerven van kwaadaardige en woeste dieren of door de snelheid, het slecht besturen of het overmatig laden, van voertuigen of dieren
    - Onopzettelijk dezelfde ongevallen veroorzaken door onvoorzichtigheid met wapens of door het werpen van voorwerpen
    - Onopzettelijk dezelfde ongevallen veroorzaken door ouderdom, bouwvalligheid, gebrek aan herstelling of onderhoud van gebouwen of door een belemmering of uitgraving of enig ander werk op of nabij openbare wegen, zonder de voorgeschreven of gebruikelijke voorzorgsmaatregelen of waarschuwingstekens
    - Het kwaadwillig aftrekken of scheuren van wettig aangebrachte aanplakbiljetten
    - Het zonder toestemming wegnemen van aarde, graszoden, stenen of materialen van plaatsen, die tot het openbaar domein behoren
    - Het hebben van valse weegtoestellen, gewichten of maten
    - Het beledigen van gestelde lichamen of bijzondere personen, andere dan die beledigingen opgesomd in Boek II, Titel VIII hoofdstuk V Sw

  - Overtredingen van de vierde klasse (artikelen 563-564 Sw)
    - Een beroep maken van waarzeggen, voorspellen of uitleggen van dromen
    - Het opzettelijk en zonder noodzaak doden of zwaar verwonden van een ander huisdier dan opgesomd in artikel 538 Sw (nl. paarden of andere trek-, last- of rijdieren, hoornvee, schapen, geiten of varkens) of een tam dier, elders dan op een plaats waarvan de meester van het dier of de dader eigenaar, huurder, pachter, vruchtgebruiker of gebruiker is
    - Het aannemen van weddenschappen in een hippodroom buiten de daartoe bestemde plaats

  - Besluitwet van 29 december 1945 houdende verbod tot het aanbrengen van opschriften op de openbare weg
    - Verbod op het aanbrengen:
      - van opschriften, affiches, beeld- en fotografische voorstellingen, vlugschriften en plakbriefjes
      - op de openbare weg en op bomen, aanplantingen en plakborden, voor- en zijgevels, muren, omheiningen, pijlers, palen, zuilen, bouwwerken, monumenten en andere langs de openbare weg of in de onmiddellijke nabijheid ervan liggende opstanden, op andere plaatsen dan die door de gemeenteoverheden hiervoor werden bestemd of vooraf en schriftelijk werden vergund door de eigenaar of door de gebruiksgerechtigde, voor zover de eigenaar eveneens voorafgaandelijk en schriftelijk heeft ingestemd

BIJLAGE II: TWEEDE SOORT:

- artikel 526 Sw:
  - vernieling of beschadiging van grafsteden, gedenktekens of grafstenen, van monumenten, standbeelden of andere voorwerpen die tot algemeen nut of tot openbare versiering bestemd zijn en door de bevoegde overheid of met haar machtiging zijn opgericht
  - hetzelfde geldt voor monumenten, standbeelden, schilderijen of welke kunstvoorwerpen ook, die in kerken, tempels, of andere openbare gebouwen zijn geplaatst
- artikel 537 Sw:
  - het kwaadwillig vernielen of omhakken van bomen of vernielen van enten
- artikel 545 Sw:
  - het geheel of ten dele dempen van grachten, het afhakken of uitrukken van levende of dode hagen, het vernielen van landelijke of stedelijke afsluitingen, het verplaatsen of verwijderen van grenspalen, hoekbomen of andere bomen, geplant of erkend om grenzen tussen de verschillende erven te bepalen
- artikel 559/1 Sw:
  - Opzettelijk beschadigen of vernielen van andermans roerende eigendommen, met uitzondering van die in Boek II, Titel VIII, hoofdstuk III Sw
- artikel 561/1 Sw:
  - Nachtlawaai, waardoor de rust van inwoners kan worden verstoord
- artikel 563/2 en 3 Sw:
  - Opzettelijk beschadigen van stedelijke of landelijke afsluitingen
  - Feitelikheden, die tot de klasse van beledigingen behoren of lichte gewelddaden zonder gewonden of slagen; in het bijzonder het opzettelijk, doch zonder oogmerk om te beledigen, enig voorwerp op iemand werpen dat hem kan hinderen of bevuilen

BIJLAGE III: DERDE SOORT:

- artikel 327-330 Sw:
  - iemand mondeling of schriftelijk bedreigen al dan niet onder een bevel of een voorwaarde, met een aanslag op personen of op eigendommen, waarop een criminele straf staat
  - op welke wijze ook, wetens en willens een valse melding doen van een dreigende aanslag op personen of eigendommen, waarop een criminele straf staat
  - het op om het even welke wijze stoffen verspreiden, die, zonder op zichzelf gevaar in te houden, de indruk geven gevaarlijk te zijn en waarvan hij weet of moet weten dat hierdoor ernstige gevoelens van vrees kunnen worden teweeggebracht voor een aanslag op personen of op eigendommen, waarop een gevangenisstraf van ten minste twee jaar is gesteld
  - bedreiging met een aanslag op personen of op eigendommen, waarop een criminele straf staat, door gebaren of zinnebeelden
  - iemand mondeling of schriftelijk bedreigen al dan niet onder een bevel of een voorwaarde, met een aanslag op personen of op eigendommen, waarop een gevangenisstraf van ten minste drie maanden staat

- artikel 398 Sw:
  - opzettelijke slagen of verwondingen, al dan niet met voorbedachten rade

- artikel 448 Sw:
  - beledigingen van personen of van dragers van het openbaar gezag of openbare macht of bekleed met een openbare hoedanigheid en dit in die hoedanigheid of wegens zijn bediening door daden, geschriften, beelden of zinnebeelden in volgende omstandigheden:
    - openbaar
    - in tegenwoordigheid van andere personen, op niet openbare plaatsen
    - in tegenwoordigheid van getuigen
    - openlijke wijze
    - niet openlijk maar meegedeeld aan verschillende personen

- artikel 461 Sw en artikel 463 Sw:
  - het bedrieglijk wegnemen van andermans zaak
  - het bedrieglijk wegnemen van andermans zaak al dan niet voor kortstondig gebruik (diefstal)

ANNEXES

ANNEXE I: PREMIER GROUPE

○ Livre II, Titre X CP.

▪ Infractions de première classe (articles 551 à 554 CP)

- Négliger l'entretien, la réparation ou le nettoyage des fours, cheminées ou usines où l'on fait usage de feu
- Négliger l'éclairage, bien qu'on y soit obligé
- Négliger de nettoyer les rues ou passages dans les communes où ce soin est mis à la charge des habitants
- Embarrasser, sans nécessité, ou sans permission de l'autorité compétente, les rues, les places ou toutes autres parties de la voie publique, soit en y laissant des matériaux, des échafaudages ou d'autres objets quelconques, soit en y creusant des excavations
- Négliger, en contravention aux lois et règlements, d'éclairer les matériaux laissés sur la voie publique ou les excavations qu'ils y ont creusées
- Négliger ou refuser d'exécuter les règlements concernant la petite voirie
- Négliger ou refuser d'obéir à la sommation faite par l'autorité administrative de réparer ou de démolir des édifices menaçant ruine
- Jeter, exposer ou abandonner sur la voie publique des choses de nature à nuire
- Laisser des objets dont les voleurs ou autres malfaiteurs peuvent abuser.
- Jeter imprudemment sur une personne une chose quelconque pouvant l'incommoder ou la souiller
- Entrer, passer ou faire passer ses chiens sans en avoir l'autorisation sur le terrain d'autrui, s'il est préparé ou ensemencé
- Violer la défense de tirer, en certains lieux, des armes à feu ou des pièces d'artifice quelconques

▪ Infractions de deuxième classe (articles 556 à 558 CP)

- Faire ou laisser pénétrer dans l'intérieur d'un lieu habité les chevaux, bêtes de trait, de charge ou de monture
- Laisser divaguer des animaux malfaisants ou féroces
- Exciter ou ne pas retenir ses chiens, lorsqu'ils attaquent ou poursuivent les passants, quant même il n'en serait résulté aucun mal ou dommage
- Refuser de recevoir les monnaies non fausses ni altérées
- Entrer, passer ou faire passer ses chiens, sans en avoir le droit, sur le terrain d'autrui dans le temps où ce terrain est chargé de grains en tuyaux, de raisons ou autres produits mûrs ou voisins de la maturité
- Faire ou laisser passer des bestiaux, animaux de trait, de charge ou de monture, sur le terrain d'autrui, dans le temps où ce terrain est chargé de récoltes
- Les conducteurs de voitures ou de bêtes de charge qui ne se tiendront pas constamment à leur portée et en état de les guider ou conduire; qui occuperont le milieu des routes quand d'autres usagers de la route approchent et qui ne leur laissent pas la place pour passer
- Infractions dans le cadre du chargement, de la vitesse ou la direction de véhicules ou d'animaux
- Établir des jeux de loterie ou d'autres jeux de hasard sur la voie publique
- Jeter des objets pouvant souiller ou dégrader contre les voitures suspendues, les maisons, édifices et clôtures d'autrui, ou dans les jardins et enclos
- Tuer méchamment ou blesser gravement, au préjudice d'autrui dans les lieux dont on est propriétaires, locataires, colons, fermiers, usufruitiers ou usagers, un animal domestique autre que ceux mentionnés à l'article 538 (chevaux ou autres bêtes de voiture ou de charge, des bestiaux à cornes, des moutons, chèvres ou porcs)
- Vol de produits agricoles ou autres au sol

- Infractions de troisième classe (articles 559 à 562 CP)
  - Causer la mort ou la blessure grave des animaux ou bestiaux appartenant à autrui, par l'effet de la divagation d'animaux malfaisants ou féroces ou par la rapidité, la mauvaise direction ou le chargement excessif de voitures ou d'animaux
  - Causer involontairement les mêmes accidents par l'usage d'armes ou par le jet d'objets
  - Causer involontairement les mêmes accidents par la vétusté, la dégradation, le défaut de réparation ou d'entretien des maisons ou édifices, ou par l'encombrement ou l'excavation, ou telles autres oeuvres dans ou près des voies publiques, sans les précautions ou signaux ordonnés ou d'usage
  - Retirer ou déchirer méchamment les affiches légitimement apposées
  - Enlever des gazons, terres, pierres ou matériaux, sans y être dûment autorisés dans les lieux appartenant au domaine public, de l'État, des provinces ou des communes
  - Possession de faux poids, de fausses mesures ou de faux instruments de pesage
  - Diriger, contre des corps constitués ou des particuliers, des injures autres que celles prévues au chapitre V, titre VIII, livre II, du Code pénal.

- Infractions de quatrième classe (articles 563-564 CP)
  - Faire métier de deviner, de pronostiquer ou d'expliquer les songes
  - Tuer volontairement et sans nécessité, tuer ou blesser gravement, soit un animal domestique autre que ceux mentionnés à l'article 538 (chevaux ou autres bêtes de voiture ou de charge, des bestiaux à cornes, des moutons, chèvres ou porcs), soit un animal apprivoisé, dans un lieu autre que celui dont le maître de l'animal ou le coupable est propriétaire, locataire, fermier, usufruitier ou usager
  - La réception de paris dans un hippodrome en dehors d'enceintes à ce exclusivement réservées

- Arrêté loi du 29 décembre 1945 portant interdiction des inscriptions sur la voie publique
  - Défense d'apposer:
    - Des inscriptions, des affiches, des reproductions picturales et photographiques, des tracts et des papillons
    - Sur la voie publique et sur les arbres, plantations, panneaux, pignons, façades, murs, clôtures, supports, poteaux, bornes, ouvrages d'art, monuments et autres objets qui la bordent ou sont situés à proximité immédiate de la voie publique à des endroits autres que ceux déterminés pour les affichages par les autorités communales ou autorisés, au préalable et par écrit, par le propriétaire ou par celui qui en a la jouissance pour autant que le propriétaire ait également marqué son accord préalable et écrit

---

ANNEXE II : DEUXIEME GROUPE:

- article 526 CP:
  - Détruire ou dégrader des tombeaux, signes commémoratifs ou pierres sépulcrales, monuments, statues ou autres objets destinés à l'utilité ou à la décoration publique et élevés par l'autorité compétente ou avec son autorisation
  - Il en va de même pour les monuments, statues, tableaux ou objets d'art quelconques, placés dans les églises, temples ou autres édifices publics

- article 537 CP:
  - Abattre ou détruire méchamment un arbre ou détruire une greffe

- article 545 CP:
  - En tout ou en partie, combler des fossés, couper ou arracher des haies vives ou sèches, détruire des clôtures rurales ou urbaines, de quelques matériaux qu'elles soient faites; déplacer ou supprimer des bornes, pieds corniers ou autres arbres plantés ou reconnus pour établir les limites entre différents héritages

- article 559/1 CP:
  - Dommage ou destruction volontaire de propriétés mobilières d'autrui, hors les cas prévus par le chapitre III, titre IX, livre II du Code pénal

- article 561/1 CP:
  - Bruits ou tapages nocturnes de nature à troubler la tranquillité des habitants

- article 563/2 et 3 CP:
  - Dégradation volontaire des clôtures urbaines ou rurales
  - Commettre des voies de fait qui n'entrent pas dans la classe des injures ou des violences légères, pourvu qu'ils n'aient blessé ni frappé personne, particulièrement ceux qui auront volontairement, mais sans intention de l'injurier, lancé sur une personne un objet quelconque de nature à l'incommoder ou à la souiller

ANNEXE III : TROISIEME GROUPE:

- article 327 à 330 CP:
  - menacer quelqu'un verbalement ou par écrit anonyme ou signé, avec ordre ou sous condition, d'un attentat contre les personnes ou les propriétés, punissable d'une peine criminelle
  - donner sciemment de quelque manière que ce soit une fausse information concernant l'existence d'un danger d'attentat contre les personnes ou les propriétés punissable d'une peine criminelle
  - la diffusion, de quelque manière que ce soit, de substances qui, ne présentant en soi aucun danger, donnent l'impression d'être dangereuses, et dont il sait ou doit savoir qu'elles peuvent inspirer de vives craintes d'attentat contre les personnes ou les propriétés, punissable d'un emprisonnement de deux ans au moins
  - menace par gestes ou emblèmes d'un attentat contre les personnes ou les propriétés, punissable d'une peine criminelle
  - menace, faite soit verbalement, soit par écrit anonyme ou signé, avec ordre ou sous condition, d'un attentat contre les personnes ou les propriétés, punissable d'un emprisonnement de trois mois au moins

- article 398 CP:
  - volontairement faire des blessures ou porter des coups, avec ou sans préméditation

- article 448 CP:
  - injurier par des faits, soit par des écrits, images ou emblèmes, en sa qualité ou en raison de ses fonctions, une personne dépositaire de l'autorité ou de la force publique, ou ayant un caractère public:
    - publiquement
    - en présence d'autres personnes dans un endroit non public
    - en présence de témoins
    - ouvertement
    - pas ouvertement mais communiqué à d'autres personnes

- article 461 CP et article 463 CP:
  - soustraire frauduleusement la chose d'autrui
  - soustraire frauduleusement la chose d'autrui en vue d'un usage momentané (vol)